ԺԸ․ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4809 4/17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1901 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՌԱՄԱԶԱՆ 1319 ԺԸ․ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4809

درعلیه ده غلطه ده (آروهلك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	ֆրանք
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամը կանխիկ վճարելի է կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի կտրօնով:

Ծանուցման բարձրագոյն ծախքը բաժանորդաց կը վճարուին։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան։

ԲՆԱԶԴԸ

Պէտք է ուշանամ որ յօդուածիս վերնագիրը փիլիսոփայական վերացականութիւններու շատնի գէս, վախնալով թէ ո՛չ միայն ես ինծի, այլ և ուրիշներուն ալ անհասկնալի կը դառնամ, այնքան կընձառոտ է, կարծեմ Բնազդին իմաստասիրութիւնը, իր հոգեբանականութեան պտոյտներուն մէջ։ Բայց նոյն իսկ փիլիսոփայական donnée-ներ կան, որոնք առանց անսոսութեան ընդլայնումին, գործնական և հիմնաւոր տեղ մը գրաւած են առօրեայ մտքին մէջ, որուն զարգացումին արդիւնքն է արդէն ասոսկանութիւնը։ Բնազդն ալ նոյն կարգի հասկացումներէն կրնայ նկատուիլ։ Ոչ ոք կրնայ ուրանալ անոր բարի կամ չար ուղղութիւններուն հետեւանքները։ Այնպէս որ մարդկային գործունէութիւններուն շարքը անոր անդիմադրելի, մղկուած կամ անմիջական մղումներուն արդիւնքը կրնայ սեպուիլ մասամբ։ Անիկա մեր մարդկայնութեան մէջկը ստեղծէ թելադրութիւններ, որոնց գոհացումին կը նկրտինք, կը շինէ բաղձանքներ, որոնց կը նկատինք։ Եւ եթէ մեր ներքին ձգտումները ճակատագրուած ըլլային վարուիլ բնազդէն միայն, ա՛լ երբեք հարկ չպիտի մնար կենդանականներու տարբեր դասակարգութիւններ կազմել գործարանաւոր կենդանականութեան մէջ, անոր գլուխը դնելու համար մարդը, որուն ճակատագիրը, և կոչումը տարբեր նպատակի մը, տարբեր վախճանականութեան մը կը ձգտին։ Եւ բնազդը մնայ, ամէնէն որոշիչ սահմանագիծը մարդուն և անասնականութեան միջեւ։

Բնազդին չար թելադրութիւնները ու վնասակար ունակութիւնները չէզոքացնող ուժը եղաւ դաստիարակութիւնը, որուն ներդրումը մարդուն սեփական փառքն ու արժանիքը շինեց։ Կրթութիւն ու դաստիարակութիւնը երբ մէկ կողմէն կ'ընդլայնեն մեր գիտութեան ու հմտութեան պաշարը, միւս կողմէն կը ջնջեն մեր մէջ այն տարրերը, որոնք կրնային վնասել մարդկային ընկերութեան համերաշխութեան, և ասանկով ծնունդ տալ չարիքներու, որոնք պիտի խաթարէին բանականութեան և պատուիրական սահմանած շրջանակը, որուն մէջ մարդ իր արժանապատուութեան լուսապսակը կը հիւսէ։ Մեր ու բոլոր ազգերու դպրոցական հիմնարկութիւնները, և կրթութեան շնչառած պէտքը իրենց ծրագրական կազմակերպութեան մէջ մեծ բաժին մը կու տան բարոյականին, որ հոգեկան դաստիարակութիւնը պիտի ըլլայ վատ ունակութիւններու։ Բայց թէ մեր կրթութիւնը ի՛նչ չափով կը ծառայէ իր կոչումին, հանդէպ այդ բնազդ կոչուած բնութեան, չենք կրնար որոշ կերպով ճշդել։ Միայն սա յայտնի է, թէ մեր կրթական ուղղութեան մէջ ունինք շատ մը պաշտելիներ, որոնց ազգութիւնը շա՛տ աւելի գովելի համբաւանք մը պիտի ունենար, եթէ այդ ազգութիւնը բառերու սահմանին մէջ բովանդակուէր։

Ասկէ քանի մը ամիսներ առաջ, իրական ու վստահելի աղբիւրէ մը կ'իմանայինք սա պարագան. Տիվրիկի ազգ. վարժարանի ուսուցիչներէն մէկը, իր հսկողութեան միջոցին սուր հատուածութիւնը կ'ունենայ դպրոցական աղոց մէջ գործուած անպարկեշտ յարաբերութեանց։ Իր կողմէն կը ձեռնարկէ քննութիւն մը բանալ, և կասկածելի աղուն յայտարարութիւնը կ'ընդլայնէ աղոց անպարկեշտ յարաբերութեանց շրջանակը։ Դասատուն կը սրտնեղի և այս անգամ խնդիրը կը ներկայէ տեսուչ պաշտելիին. վերջինը, իր անտարբեր պաղարիւնութիւնը վերապահելով նշած աղատութեան, իր բոլոր բարկութիւնը կը թափէ խուլ-արկու դասատուին գլխուն, և կարծեմ իբրեւ անգաղանապաշտ մինչեւ իսկ կը դատապարտէ հրաժարման պատիժին։ Տարօրինակը այս ամէնուն մէջ, ո՛չ դասատուին հրաժարեցումն է, ո՛չ աղատ երագութեան տալիք ցոյց տուած պաղարիւնութիւնը, և՛ ո՛չ ալ այդ ժաղանջող աղոց անպատիժ մնալը. ո՛չ։ Խնդրոյն ամէնէն յատկանշող կողմը հոն է, որ պաշտելին ինքզինքը սովորական, հասարակ իրողութեան մը տալու գանողի մը առանձնայատուկութեանով, գործուած աղատութեան բնախօսական բոլոր իմաստասիրութիւնը և աղոց ջատագովականը կը դնէ սա խօսքին մէջ. «Վարժապե՛տ, ինչո՞ւ այսքան կը սրտնեղիս ու կը զայրանաս ասոր համար, ի՞նչ կայ այդ ամէնուն մէջ. եղածը բնազդ է, բնազդ»։ Ու բնազդը կը դարձնէ գործուած աղատութիւնը, պաշտելիական չքմեղանքը մը բոլոր անպատկառութեանը։

Պաշտելիին սա պատասխանը, և ունեցած այդքա՛ն չքմեղող ջատագովականը ուրիշ միջավայրի մը մէջ, և ուրիշ մարդու մը կողմէն արտայայտուած չէր ասկուին։ Դպրոցական շրջանակի մը մէջ, կրթական պաշտօնի կոչուած պաշտելիի մը այսօրինակ վարմունքը հիմնովին վեր ի վայր կը հերէ դաստիարակութեան գործը, և սա համոզումը կազմել կու տայ մեր մէջ, թէ տակաւին ունինք շատ մը ուսուցիչներ, որոնք բացարձակապէս անգիտակից իրենց կոչումին ու պաշտօնին, կը թողուն որ բնազդը տակաւին աղոց մանուկ հոգիները, և չէ՞ շատ կանուխէն անոնց մէջ բարոյական աժանապատուութեան մը ինքնագիտակ ըմբռնումը։ Հասունցած տարիքով մարդերու մէջ եթէ գծուարին պիտի ըլլար արժանիքի և պատուոյ սկզբունքները մացնել յանկարծարդ համոզումներով, ամէնէն դիւրինը և հեշտը, և մանաւանդ մեր պարտականութեան ամէնէն մեծն է արդէն մանուկ աշխարհին դաստիարակութեան կոչումը։ Եւ եթէ դպրոցական շրջանակի մը մէջ այդ օրինակ աղատ յարաբերութիւնները անտարբեր աչքով դիտուին և բնազդի ոչնչացնող վարդապետութեամբ չատագովուին, ալ ինչո՞ւ ուրեմն գոյութիւն ունենան մեր վարժարանները, ինչո՞ւ այդքա՛ն ծախքեր մսխուին յանուն կրթութեան, որուն նշանաբանը ուղիղ բարոյականն է ամէնէն առաջ։

Այս ամէնը ակամայօրէն մեզ սա եզրակացութեան պիտի տանին, դժբախտաբար, թէ միջավայրը, ուր պաշտելին կ'ապրի, շատ ներողամիտ հայեացք մը ունի նմանօրինակ աղատութիւններու հանդէպ, երբ սովորական, հասարակ ու արդարացած իրողութիւններ, երբ մանաւանդ ընտանեկան բարոյականը այնքան լայն ցուցադրութիւններ ունի, հանապազօրեայ խօսակցութիւններու նիւթ դարձնելով դէպքերով, և երբ մանաւանդ նոյն իսկ կրօնական դասակարգի պատկանող քահանայ մը ներողամիտ վարմունք մը ունի իր աղուն նկատմամբ։

Փ․ Կ․

ԲԱԲԵՐԴԻ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ԲԱԲԵՐԴ 25 Նոյ․ 1901

Ով չի գիտեր թէ Բաբերդի Թեմական առաջնորդ վիճակին վրայ լրագրական սիւնակներըստանհամ ըլլալու չափ մրոտուեցան և այդ առթիւ իսկ որքան որ ձանձրացանք գրելու, բայց մեր Տ. Յովհաննէս վարդապետը իր ընթացքով կը հարկադրէ մեզ անգամ մըն ալ գրել, որով կ'երեւի թէ որոշած է Բաբերդ մնալ, արծարծելու համար ժողովուրդին ու եասսէր աղանդներուն կազ ու կախը։ Յովհաննէս վարդապետ վեց տարիէ ի վեր բնական և գրաւական օրէնքներուն դէմ մաքառելով, հուսկ ուրեմն իր պաշտօնանկ վիճակին մէջ՝ առաղական վարչութիւնն ալ փոխելու յաւակնած է, ձանձրոյթ պատճառելով հիներուն, իր մարմանը գոհացնելու նպատակաւ։ Կը շնորհաւորեմ գինքը և իր անձնամատոյց վարչութիւնը, մանաւանդ առանձնականութիւնը անպաշտօն անձնաւորութեան մը յանձնելու քաջահանութեանը համար. իսկ եթէ ասոր վաւերացմանը մասին զարմանքի յուսախաբութիւններս պարզապ ըլլէ, շնորհաւորութիւն մըն ալ Պատրիարքարանին, որուն հեղինակութիւնը այս պահուս վտանգուելու մէջ է նոյն Տեղապահին և անոր ՚արշաւութեան կողմէ, թէ ինչպէս։ 1․ Յովհաննէս վարդապետ հարիւրէ աւելի միամիտ ստորագրութիւններով շինծու հանրագրութիւն մը Պատրիարքարան փութացուց, որպէս զի անոր որոշումը չջնջելով վերստին իր տեղը նստի, ինչպէս փ ր ձեց անգամ մը և յաջողեցաւ։ 2․ Բասաուն եօթը ոսկի անդոյ պահանջ մը մէջ նետելով՝ մինչեւ անոր վճարումը Առաջնորդարանի առմարները և կնիքը գրաւած է՝ անպաշտօն թուղթ սատանելու յուսով և ժամանակ վաստկելու համար։ 3․ Իր այս նկատումը որպէս զի իրագործէ, պատրուակեալ խնդիրներ ստեղծելով՝ ներքնատէր վարչութիւնը կազմեց, որուն արձանագրել տալով մինչեւ մեկնումի օրը թուղթին բանիլը ու Պատրիարքարանի առջեւ իրեն չքմեղանքին բարեխօսի դերը յանձնելով։ 4․ Որովհետեւ երկու տարիէ ի վեր այդպիսի հլու վարչութեան մը պատակով կը տնօրէնէր երբ ունեցաւ գանի, սեփական ալ անշուք պաշտ հատադիր մը, եասէն ալ նամակ մը թէ Արիստակէս վարդապետը չենք ուզեր։ 5․ Երբ Ս․ Պատրիարք Հօր երկրորդ նամակը երկու օր առաջ ազդարարեց իրեն թէ պէտք է որ մեկնի, յաջորդը ճամբայ ելած է․ յուսավրէպ լռումով փորձեց հոմ վարչութեան հեռագրել տալ թէ չենք ընդունիր զանի և թէ Յովհաննէս վարդապետին դրամները տալու անկարելիութիւն կայ․ ինչո՞ւ, ո՞վ ըսաւ. եթէ իրաւունք ունի Բաբերդցին, կրնայ վճարել, ինչպէս կը վարուէր վեց տարիէ ի վեր։ Սակայն որովհետեւ գաղծումներու կասկածը արթնցած է իր մէջ, ասանց հաշիւը մանրակրկիտ քննուելու հեռի փախչի տալը անխղճութիւն է։

Միամիտ չենք հաւատալու թէ մեր կրօնական ըմբոստ պաշտօնը անդամները եթէ Պատրիարքարանի որոշման դէմ գաղծումներով մաքառելով յաջողին, ալ եւ Պատրիարքարանի գործը խիստ կը դժուարանայ։

Խ․ Մ․ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՊԱՐԻԿԻՆ ՀԱՐՍԸ

(ԱՒԱՆԴԱՎԷՊ)

Ա․

Գեղեցիկ քաղաք մըն է հոյակապ տուներով՝ որոնց վրայ փունջ փունջ, մշտնջենօրէն իրարու հիւսուած ծառերու կանանչը քսուած է։ Ասդին, աւելի հեռո՛ւն՝ ուրկէ անդին չի տեսնուիր ալ քաղաքը, գորշացած կապոյտ մը վրանին առած՝ իրարու ուս տուած են լեռները՝ որոնց ծայրերը ինքզինքը ժողուած է, բարեկամաբար տեղ բանալու համար ծովի ա- [illegible] կապոյտին։ Ընդհանրապէս խելօքիկ ծով մըն է ջուրերու այդ հաւաքումը. հանդարտ խորհրդաւորօրէն, ծիծաղկոտ ու անչափ ծովերու այն յատկութեան՝ որով կը կապեն ու փափուկ կը ժպտին։ Արշալոյսին ու վերջալոյսին, աւելի իր վառ գոյները կ'անձրեւէ այս նկարուն վայրերուն վրայ՝ որոնք հաւանաբար իրենց գոյներով՝ կը ծիրանեփեռին, կը խայտան՝ պահիկ մը, ծիծաղկոտ ու ամչկոտ կուսական այտերու պէս։

Ծերերը ի՛նչ երանութիւնով կը պատմեն ներկայէն գէպի մեր կեանքին անցեալին թեքուած կեանքը՝ զոր ապրած են իրենք, կամ ընդհանրապէս լսելով սորված են իրենց պապերէն։ Հէքեաթի կեանքը ըսել կ'ուզեմ, որ իր մէջ կը պատկերացնէ անհուն ու միամիտ ապրուածք մը։

Այդ օրերու աւանդավէպերը, իրենց մանաւանդ ձկտումներով, կը նմանին մեր միամիտ խոլ երազներուն՝ որոնք մեր ներսերէն կը բղխին անդիմադրելիօրէն, միշտ գոհացում տալու համար այն միտումին, որով մարդիկ կը հետապնդեն շարունակ ամէնէն խուսափող աղուորութիւնը, որուն սակայն՝ ցուրտ իրականութիւնը չէ՛ չէ՛ կը նայի, սառ ժպիտը շրթունքին։

․․․Այն օրերուն էր, կը պատմեն, այս քաղաքին մէջ հարուստ մը կ'ապրէր։ Կեանքը երազով շրջանակուած ու բիւրեղի ցոլացումին պէս գունաթօթէն գունագեղ՝ կը սահէր իրերէներուն առկ։

Հարուստին տունը շքեղ էր չինուած և ամէն բան ճոխ, կ'ըսէ հէքեաթը։

Հարուստը երջանիկ էր. ունէր ադամանդի կասր երեք աղջիկներ, հեշտանքի պէս աղուոր ու լոյսերու նման ականակատ։ Ոսկիով լեցուած տունին մէջ, այդ աղջիկներուն այտը իր փայլը փոխ առած էր մետաղներու փայլէն ու սեւ աղեղնաձիգ յօնքերու տակ կայծկլտող աչքերը՝ երիտասարդի սրտեր հարուածելու համար շինուած սեւ կապար գնդակներ էին կարծես։ Անոնք էին ճիշդ այնչափ գարուններ՝ որչափ որ պէտք է կեանքի գարունը հասնելու համար։ Աղջիկներու թէլ վարդերը բացուեր էին ու կուրծքերը ալ եւս վերամբարձ, սկսեր էին մանկական հագուստին դէմ ըմբոստանալ։ Աղջիկներ ամուսնութեան տարիքը թեւակոխած էին. պէտք էր ունենալ կեանքի ընկեր մը։

Հարուստը կը մտածէ մէկիկ մէկիկ աղջիկները նշանել։ Կը հրամայէ մեծ աղջըկան որ մ գոտան ոսկի գնդակը պատուհանէն դուրս նետէ հեռո՛ւն. գնդակը կը թաւի կ'երթայ, կ'իյնայ հարուստ մարդու մը տունը։ Ոսկի գնդակը այդպէս կ'որոշէ մեծ աղջկան ամուսնական բաղդը և հարս կ'երթայ այդ տունի ազամարդուն։ Երկրորդ աղջիկն ալ կը նետէ իր գնդակը՝ որ կ'իյնայ արհեստաւորի մը տունը. աղջիկը կը համակերպի գնդակին գծած բաղդին ու այդ տունը հարս կ'երթայ։

Պզտիկ աղջիկն ալ կը նետէ իր ոսկի գնդակը, բայց անօրինը կը թաւի կ'երթայ, քաղաքէն դուրս ծովին բացերը ցցուող ժայռին վրայ կ'իյնայ։ Այդ քարին համար տարօրինակ բաներ կը պատմեն պառաւները ու ձկնորսները. այդ քարը դուան է եղեր, կ'ըսեն, ծովերու մէջի աշխարհին՝ ուր կ'ապրին անհնարագեղ պարիկներ. երբեմն այդ քարին շուրջը ծովը յուզումներ կ'ունենայ։ Ձկնորսները չեն մօտենար հոն. հաւատքի մոռցող վախ մը ունին այդ քարէն։ Շատ խիզախները երբեմն կը մօտենան հոն ու կը պատմեն թէ գաղտագողի տեսած ունին ջրի աղջիկներ ու աղամարդեր, այնչափ անհման որ անոնց գեղեցկութիւնը երկար ատեն մտածել կու տայ տեսնողին։ Երբեմն ջրի փրփուրները ճերմակ ժանեակով կ'եզերեն զայն. ջուրը կը յուզուի, ալիքները իրար կ'անցնին ու յետոյ հոն խաղաղութիւնը վերստին կը տիրէ. այն ատեն, վէտ, վէտ ալիքները խոշոր փակագիծներ կը շինեն քարին բոլորտիքը։

Հարուստին պզտիկ աղջիկը հարս կ'երթայ ջուրերու աշխարհին գեղանի պարիկին։

Բ․

Հարուստը ամենաթանկագին նուէրներ օժիտ կու տայ իր աղջկան, այնչափ հարուստ որ մէկ անգամ միայն շինուած են այս աշխարհիս երեսը և անոնց հեղինակը մեռած է՝ չշինած ըլլալու համար աղամարդի մը ուղղելուն ամենամեծ արտադրութիւնը։ Աղուոր շքեղագեստ մը կու տայ աղջկան, մետաքսէ, այնչափ նուրբ ու այնչափ օդային որ, եթէ կծկուի կրնայ պահուիլ ընկոյզի մը երկու կճեպին մէջ, սեղան մը համակ ստորագիր և երկու հարսանեկան սանդալ՝ շինուած արմաւենիի կոճղէ։

Կապոյտին մէջ լոյծ աշխարհ մըն է այդ անօրինակ վայրը՝ ուր հարս գացած է աղջիկը։ Ջուրերը թոյլ տուած են որ իրենց ծոցին մէջ պալատները փրփուրէ բնավայր մը շինեն իրենց։ Բիւրեղացած փրփուրէ են ամբողջ ջրային շէնքերը, ուր աղամարդիկ մը բերանը արմանքէն բաց ձգել տալու համար քիչ բաներ չկան։ Ձուկի փուլերով սալարկուած են սենեակները, փրփուրեայ պատերուն ու առաստաղներուն քանդակները ազնիւ հաւկիթի խոշորութեամբ մարգրիտներով ու ադամանդներով դրուագուած են։

Գիշերը իր լուսինով ու ադամանդաշող լուսաւորներով լոյսի ժպիտներ կը մաղէ հոն՝ ուր ամէն ինչ կը շողայ բիւրեղի գունաթթ փայլերով։ Ցորեկին ալ արեւը տաք տաք կը սփռէ անոնց վրայ, իր համասփիւռ ճառագայթները. պարիկի տուները կը հրդեհուին՝ փրփուրներէն պլխուած բիւրաւոր ճաճանչներու յորդումի մը մէջ։

Աղջիկը աչքի բերան առած շքեղութիւններուն առջեւ կը զարմանայ։ Արդէն աղամարդիի մը և ոչ մէկին բաղդը չէր այդ աշխարհը հարս երթալ, բայց այս ամուսնութիւնը վճարը՝ ոսկի գնդակն է, ատոր համար պարիկը կը հաւանի միւս աշխարհէն հարս մը առնել։ Սակայն փեսին գգուանքները վայելելու համար աղջիկը պէտք է ջրանոյշէ փոխուի։ Քառասուն օր ջուրի կեանքով ապրիլ կը բաւէ ազնուա աղջկան մը համար անհման նայուածք մը դառնալու։

Ու աղա կը վճռէ քառասուն օր պահել աղջիկը իր բիւրեղամաման սենեակին մէջ, բուսած անկողիններու վրայ։ Այդ պայմանաժամէն վերջը միայն կը դնէ նորէն հարսնիք ընել ջուրերու աշխարհին սովորութիւնով։

(Շար.)

Մալկարա Մ․ ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մաքսային սակացոյցին ծրագիրը.—Խորհրդարանին մէջ վիճաբանութիւնները.—Ընկերվարական կուսակցութիւնը. — Պ. Սինկէրի ճառը.—Ռուսիա եւ Մ. Նահանգները։

Պերլին, 11 դեկտ.—Գերմանիոյ Ռայխստագին մէջ կը շարունակուին մաքսային սակացոյցի ծրագրին վիճաբանութիւնները։ Քոնթի կոմսը յայտարարեց թէ Անգլիա, Ֆրանսա ու Մ. Նահանգները վերջին ժամանակներս համաձայն գոյացուցած են՝ առեւտրական երկարատեւ դաշնագրութիւններու օգտակարութեանը մասին, և թէ Գերմանիա պէտք չէ նորէն սխալ մը գործէ ժամանակին իմաց չտալով որ պիտի նոր գէ՞ թէ ոչ հիմակուան առեւտրական այն դաշնագրութիւնները, որոնք ամէնէն նպաստաւորեալ ազգին տրամադրութիւնները կը պարունակեն։ Կոմսը յարեց․

«Մ. Նահանգաց հետ առեւտրական յարաբերութեանց կազմակերպութիւնը յառաջիկայ տասը տարիներու միջոցին մեր կառավարիչներ ամէնէն դժուար գործն է։ Ծանր սխալ մը գործած պիտի ըլլանք ընդմելով կամ նուազեցնելով երկաթի տուրքերը։»

Առեւտրական ծանոյց յետոյ թէ մտադիր է բանաձեւ մը ներկայացնել՝ ըստ որմէ քին մաքս սահմանելու այն երկիրներու ապրանքներուն համար՝ որոնք նոյնը ըրած են արդէն։ Պ. Սինկէր յայտարարեց թէ ընկերվարական կուսակցութիւնը երկրագործութեան դէմ բան մը չունի, բայց մեծ կալուածատէրերուն հասնիւրութեանը հակառակ է։ Երկրագործներու դաշնակցութիւնը կ'ըսէ թէ ցորենի վրայ եթէ մաքս չսահմանուի, պիտի ընդդիմանայ երկաթի վրայ մաքս դրուելուն։ Ասիկա յարեց Պ. Սինկէր, աւազակի քաղաքականութիւն է։ Աջակողմեաններ բողոքեցին։ Պ. Սինկէր յայտարարեց թէ իր կուսակցութեան միջեւ անհամաձայնութիւն չկայ և թէ բոլոր անդամներն ալ համամիտ են մերժելու ցորենի տուրք մը։ Պ. Սինկէր հարցուց թէ ինչո՞ւ համար կառավարութիւնը հասոյթի վրայ տուրք մը չի հաստատեր, եթէ դրամի պէտք ունի։ Առեւտրականը յարեց թէ ցորենի տուրքէն ամէնէն աւելի աղնուականները պիտի օգտուին։ Պ. Սինկէր ըսաւ նաեւ թէ դաշնակցային կառավարութիւնները գիտե՞ն թէ տուրքի այդ լուրերը ո՛րքան անպատճառ ապաւորութիւն մը առաջ բերած են։ Միլիոնաւոր ստորագրութեամբ աղերսագիրներ կը պատրաստուին, որոնք քուէարկութիւններէն աւելի կ'արժեն։ Թող Խորհրդարանը լուծուի, ըսաւ, և այն ատեն շուտով պիտի հաստատուի այդ պարագան։ Պ. Բասսերման բողոքեց Պ. Սինկէրի խօսքերուն դէմ։ Ըսաւ թէ մաքսային սակացոյցի նոր ծրագիրը ոչ միայն հին տուրքերուն վրայ յաւելում մը կը պարունակէ, այլ զեղչեր ալ կ'ընէ։ Նաեւ հին սակացոյցէն քանի մը յօդուածներն ալ անփոփոխ կը թողու։ Պ. Բասսերման կ'ըսէ թէ արժեքներու մաքսը ծրագրին մէկ մասը կը կազմէ, և թէ երկրագործութիւնը՝ պաշտպանութեան ալ նկատառութեան կ'առնէ։ Այդ պահանջումները պէտք է նկատողութեան առնել, ինչ որ կառավարութեան պայքարին մէջ այժմ պիտի տայ կառավարութեան։ Վիճաբանութեան շարունակութիւնը վաղուան յետաձգուեցաւ։

—Կեդրոնին երեսփոխաններէն Պ. Սպան հանդուցեալ մաքսային սակացոյցի ծրագիրը քննելու համար կազմուած խորհրդարանական յանձնաժողովին նախագահութիւնը, ըսելով որ չուզեր առանձնել այդ պաշտօնին առաջ բերելիք պատասխանատուութիւնները։ Ասոր վրայ պահպանողական Պ. Ֆոն Քարտոֆ նախագահ ընտրուեցաւ։ Յանձնաժողովին 28 անդամներէն 20ը նպաստաւոր են նոյն ծրագրին, իսկ ութը կը մերժեն։

Պերլին. — (Հեռագիր Նիւ-Եորք Հերըլտի)․—Ի՛ չպէս նախապէս ծանուցած էի, Ռուսիոյ Կիմական նախարար Պ. Վիթէի յատկանշական և ուժգին գիրը, մաքսային սակացոյցի ծրագրին համար, Պերլինի մէջ կայծակի պէս ինկաւ։ Արտաքին գործոց Նախարարութեան մէջ բարձր դիրք ունեցող անձնաւորութիւն մը շատ առաջները կ'ըսէր ինծի․—«Երբ Մ. Նահանգաց հետ յարաբերութիւնները մտերմական ըլլալէ հեռու էին և յաճախակի ծանուցագիրներ կը փոխանակուէին երկու տէրութեանց միջեւ, շատ դժուար էր համաձայնութիւն գոյացնել Ամերիկայի հետ, վասնզի այդ երկիրը կառավարողները դի-

—)(46)(—

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԵՐՈՄԻ ԳԱԶԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Ը․

ՀՕՐ ՄԸ ՀՈԳԻՆ

Կասպար ա՛լ աւելի չհաւատարեց այդ վերջին կէտը։

—Մնաք բարով Ռօզ․ վաղը կը տեսնուինք։

—Երթաք բարով Կասպար, վաղը կը գտնենք զիրար։

Ռօզ իր թեւերը բացած էր՝ անոր գիրկը իյնալու համար, բայց խակոյն ամօթապարտ՝ ետ ընկրկեցաւ։ Աչքերը երկչոտութեամբ բարձրացուց ու գլուխը դրաւ Կասպարի ուսին վրայ։ Պահ մը այդ դիրքին մէջ մնացին երկուքը։ Կասպարի սիրտը կը արոփէր ուժգնօրէն․ եղբայրական համոյրներ դրաւ մանկամարդ աղջկան մազերուն վրայ։ Կասպար աչքերը լեցուած արտասուքներով, յստակօրէն չէր տեսներ իր շուրջը։

—Իմ խեղ՛ճ Կասպարս, եթէ գիտնա՛յի այդպէս ըլլալը, մրմնջեց Ռօզ։

Կասպար փութաց սենեակէն դուրս ելնել, իր յուզումը զսպելու համար։ Ու երբ երիտասարդը մեկնեցաւ, Ռօզ բարձրաձայն ըսաւ ինքնիրեն․

—Հոն է իմ երջանկութիւնս․․․ Ինչու համար չեմ կրնար զա՛լ ես սիրել։

Ու գլուխը հակած, պահ մը յետոյ աւելցուց․

—Զայն սիրե՛լ, այո՛, բայց իրեն խոստովանիլ այդ բանը, երբե՛ք։

Իրիկուան երբ Կասպար Ժերոմի տունը գնաց, ըսաւ Մարիանի ականջին ի վար․

—Անհոգ եղէք, Ռօզ իմ տունս է արդէն վիճակի մէջ․․․ պատեհ առթիւ միասին կը բերեմ։

Երկու օր յետոյ, Մարիան կ'ըսէր Կասպարի․

—Կրնաք տուն բերել Ռօզը․․․ Ժերոմ ցաւէն ու զղջումէն ի՛նչ ընելը չէ գիտեր․․․

Մարիանի ըսածը ստոյգ էր․ Ժերոմի աչքին առջեւ կը ցցուէր Ռօզ—Մանոնի ուրուականը։ Խեղճ մարդը խղճի սուր խայթ մը կը զգար իր աղջիկը արտաքսած ըլլալուն համար։ Անոր անձնասպանութեան պատասխանատուն ինքզինքը կը համարէր։ Ներքին ձայն մը կ'ըսէր․

—Դէ՛չ հայր մըն ես դուն։ Ռօզ մեակ յանցաւորը չէ, ինչո՞ւ համար լաւ չի հըսկեցիր անոր վրայ։

Բայց Ժերոմ կը խորհէր թէ իր զղջումը շատ ուշ մնացած էր։ Ռօզ Բաբէլի լաբիւրինթոսին մէջ կորսուած, ամէն վըտանգներու ենթակայ կրնար ըլլալ։

Մարիան խակոյն ըմբռնած էր ամուսնոյն այդ հոգեկան վիճակը։ Ուստի չէր վարանած Կասպարին յանձնարարել որ միասին բերէ Ռօզը և նոյն իսկ Ռէժինին պատուիրած էր սեղան մը աւելի դնել սեղանին վրայ։

Ժերոմ երբ ընթրիքի ճաշի համար տուն գնաց, նշմարեց սեղանին վրայ գըտնուած աւելորդ սպասը ու ըսաւ Մարիանի․

—Մէկո՞ւն կը սպասես։

Մարիան իր բուռն յուզումը զսպելով․

—Այսօր, կէս օրէն․ Ռօզ ճամբորդութենէ չպիտի դառնայ միթէ՞։

Ժերոմ անհարկ շարժումով մը նայեցաւ իր կնոջ, բայց որովհետեւ Ռէժին հոն էր, չհամարձակեցաւ բան մը ըսել։

Մարիան բանի ժպիտով մը․

—Միթէ՞ գ եկաւ, Ժերոմ, յէշողութիւնդ ո՛րքան կարճցեր է ըսաւ։

Ու ակնարկով մը ցոյց տուաւ Ռէժինը։ Ամէն պարագայի մէջ, նորատի աղջիկը պէտք չէր բան մը կասկածեր իր քրոջը մասին։

Ժերոմ ուզելով բացատրութիւն մը ունենալ կնոջը հետ, ջանաց Ռէժինը ճամբել։

—Աղջիկս, գնա՛ ծխախոտ ա՛ռ։

Բայց Մարիան ըմբռնեց ամուսնոյն ճարպարութիւնը և ուսերը ցնցեց։

—Ծխախոտ չունի՞ս քովդ․ վառարանին վրայ լեցուն է։

—Լուցկի ըսել կ'ուզէի։

—Լուցկի՞ մի, աւասիկ․ աւելորդ բան է, ատոր համար Ռէժինը յոգնեցնել․․․

—Մարիա՛ն, գոչեց Ժերոմ, իր նպատակը հասկցուելուն վրայ զայրացած։

—Է՛հ, ի՛նչ կայ բարկանալու, յարեց Մարիան։

Ռէժին քիչ մը զարմացումով նայեցաւ ծնողքին, որովհետեւ անոնք երբեք բիրտ բառ մը չէին ուղղած իրարու, երբեք անհամաձայնութիւն մը չէին ունեցած իրենց ամուսնական կեանքին մէջ։

—Ուրեմն, սեղան նստինք, ըսաւ Ժերոմ։

—Բայց ո՛չ, քիչ մը համբերութիւն․․․ Ռօզ չպիտի ուշանայ։ Կէս օրէն հոս պիտի գտնուի․․․

Ժերոմ ծուռ ծուռ նայեցաւ կնոջը, բայց բան մը չըսաւ։ Խեղճ մարդուն սիրտը ուժգնապէս կը արոփէր։

(Շարունակելի)

դիւանագիտական հաղորդակցութեանց կատարելապէս նոր եղանակ մը պատրաստած էին՝ որ բոլորովին տակնուվրայ կ'ընէր հաստատուած կանոնները։ Խնդրեցի այդ անձնաւորութենէն որ աւելի բացայայտ կերպով խօսի։ Պատասխանեց թէ ամերիկեան կառավարութեան ծանուցագիրները շատ խիստ էին, շատ հաստատական, ձեւերը խիստ քիչ շփուած և վերջապէս զուրկ էին դիւանագիտութեան սահմանած քաղաքավարական կանոններէն։ Այդ ծանուցագիրները պարտաւորութիւն մը տալ կը թուէին միեւնոյն եղանակով պատասխանելու։ Խօսակիցս յարեց թէ ամերիկեան այդ յիշատակագիրներուն առօրինակութիւնը անկարելի կ'ընէր անոր պարունակութիւնը պէտք եղած ձեւին դարձնելու գործը։ Այդ պարագան մեծ դժուարութիւն կը պատճառէ անոնց պատասխանելու համար։ Խօսակցիս այդ ըսածները յիշեցի, կարդալով Գ. Վիթէի խօսքերը։ Ռուսիոյ ելմտական նախարարը ամերիկացի է իր գաղափարներուն մէջ. բացարձակապէս կ'ըսէ ինչ որ կ'ուզէ. դժուար է պատասխանելէ խո՛յս տալ. նոյն իսկ հազիւ կարելի կ'ընծայէ պատասխան տալը։ Թակես Ցայթունկ, հողագործականներու թերթը, շատ զայրացած է և կ'ըսէ թէ միթէ Գ. Վիթէ մոռցա՞ծ է ,,Գերմանիոյ հզօրութիւնը։ Ճարտարագործական լրագիրներն ալ կ'ըսեն թէ մաքսային սակացոյցերու օրինագիծը եթէ ընդունուի, Գերմանիոյ համար նպաստաւոր բան մը պիտի չըլլայ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Զինուորական գործողութիւններ.—Զինուորական կացութիւնը.—Թայմզի թղթակցութիւնը։

Լոնտոն, 11 դեկտ.—Լորտ Քիչնէր դեկտ. 10 թուականով Սթանտէրթընէ հեռագրելով կը հաղորդէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան.

«Գերեւ Համիլթընի զօրավարին հրամանատարութեան տակ գտնուած զօրագունդերը, գիշերային գնացքէ մը վերջը, այս առաւօտ կանուխ յանկարծակի յարձակեցան և գերի բռնեցին Պէթէլի պօէրական ամբողջ զօրախումբը՝ Բրեյթենֆօնթէյնի մէջ։ Եօթը Պօէրներ սպաննուեցան և 131 ալ գերի ինկան։»

Վրիհէտ.—Լուի Պոթա զօրավարը բազմաթիւ զօրախումբի մը հետ, Վրիհէտի հիւսիսային արեւելեան կողմը կը գտնուի։

Եոհաննեսպուրկ.—Երկու պօէր գերիներ կ'ըսեն թէ դեկտ. 7ին ,Տէրֆօնթէյնի մէջ հազարի չափ Պօէրներ հաւաքուած էին, ուրկէ քիչ վերջը մեկնեցան եւ քանի մը մասի բաժնուելով և զանազան ուղղութեամբ երթալով։ Պօէրները, դեկտ. 7ին, Կրուիթֆօնթէյնի վրայ թէեւ յարձակեր, սակայն ետ մղուեր են։

Գլէօմֆօնթէյն.—Միտտըլպուրկի և Լէյտընպուրկի կողմերէն եկող եօթը հարիւր փախստականներ այս տեղի կեդրոնացման բանակատեղը հաստատուեցան։ Երեսուն Պօէր գերիներ ալ Պէթուլիէն հոս հասան։ Հարիւր սանտըրիանդ գերիներ Տուրպան ղրկուեցան, ասկէ Պերմուտեան կղզիները ուղեւորելու համար։ Այս շաբթու ընթացքին վեց Պօէրներ անձնատուր եղան. ասոնք կ'ըսեն թէ Աքերմանի զօրախումբը դրեթէ ուտելիք չունի։

Բրիսպա.—Ինը ըմբոստներ քանդեցին հեռագրական կայանը։

Ուտրէխթ.—Գ. Քրիւկէր, այսօր, հոս հասաւ և առաջնորդուեցաւ իր նոր ամառանոցը։ Ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը մեծ համակրութիւն յայտնեց։ Նախագահը բաւական քաջառողջ կ'երեւար։

Պրիւսէլ.—Տիկին Շթայն կը յայտարարէ թէ իր ամուսինը այն ատեն հարաւային Ափրիկէէն պիտի մեկնի, երբ Անգլիացիները վտարուին անկէ։

Լոնտոն.—Անգլիոյ բոլոր դասակարգերուն մէջ անցեալ ամսուան սկիզբները ընդհանուր յուսախաբութիւն մը կը տիրէր։ Արդ, քանի մը օր է, կարելի է դեկտ. 5էն ի վեր, երբ Ուէլսի իշխանը իր ճառը խօսեցաւ, կատարեալ փոփոխութիւն մը կայ։ Հիմա ամէն ոք լաւատես է, թէեւ մեծ պատճառ մը չըլլայ։ Առեւտրական շրջանակներու մէջ վստահութեամբ կ'ըսուի թէ պատերազմը քանի մը ամսուան խնդիր է և թէ Պօէրները ամէն պայմաններով հաշտութիւն կ'ուզեն։ Պատերազմական պաշտօնատան շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Պօէրները չհամարձակելով բացարձակապէս անձնատուր ըլլալ, գերի կը բռնուին՝ նոյնմիջէն ի վեր բաւական կարեւոր թիւ մը կազմելով։ Միւս կողմէ, սակայն, պատերազմի դաշտէն առնուած լուրերը չեն արդարացներ այդ լաւատեսութիւնը։

—Թայմզ կը հրատարակէ Բրեթորիայէն զինուորական թղթակցի մը ընդարձակ մէկ նամակը հարաւային Ափրիկէի զինուորական կացութեան վրայ։ Ահաւասիկ այդ նամակին ամէնէն կարեւոր մասերը.

«Կ'երեւայ թէ Անգլիոյ մէջ պէտք եղածին պէս չէ ըմբռնուած հարաւային Ափրիկէի մէջ մեր զինուորական զօրութեան ճիշդ պայմանները։ Անգլիոյ մէջ մեր զինուորները շատ անգամ յոգնած ցոյց կը տրուին. բոլորովին սխալ է, ամէնքն ալ խիստ լաւ վիճակի մէջ են, ընդհանրապէս շատ ուրախ պիտի ըլլան եթէ վերադառնան, բայց իրենց եռանդը բնաւ չեն կորսնցուցած. հիմա աւելի աղէկ մարզուած են և լաւ կարգապահութիւն ունին։ Այս դիտողութիւնները կը վերաբերին կանոնաւոր զինուորներուն և վոլոնթէրներուն կցուած կամաւորներու գումարտակներուն։ Նոր կամաւորները յառաջդիմութիւններ ըրած են, բայց առայժմ ամէն տեղ ղեկավարներու արժէքը չունին։

Թղթակիցը յարելէ ետքը թէ սպաներուն դէմ ըսուելիք բան մը չկայ, կ'ըսէ թէ ասոնք չարաչար կ'աշխատին, մինչեւ իսկ օրական տասներկու ժամ։ Լորտ Քիչնէր առօրինակ տոկունութիւն մը ունի և, օրական անհագին աշխատութիւններու հակառակ, բնաւ յոգնած ըլլալու երեւոյթը չունի։ Թղթակիցը կը յարունակէ.

«Եթէ 25,000ի չափ նոր զինուորներ ղրկուին, մեծ արժէք պիտի ունենան, գոնէ աւելի փութացնելու և աւելի վճռական ընելու պատերազմին այս վերջին շրջանը։ Պօէրները որոնց 8-10,000ի չափ կը հաշուեն պատերազմողները, հաւանօրէն մեր զինուորներուն չափ լաւ պայմաններու մէջ կը գտնուին. պատերազմի մէջ մարզուած են, երկրին դժուարամատչելի մասերն և Ֆէլտկոռնէթներէն շատ մը պաշար ձեռք կ'անցընեն։ Պօէրներուն համար ձի կը մատակարարեն Քաֆիրները. իւրաքանչիւր Պօէրի համար երկու քանակ Քաֆիրի օժանդակ ձեռքեր կը կատարեն, թէեւ զինուած չեն։ Ամէն մէկ Պօէր երկու կամ երեք ձի ունի, որով պօէրներուն զօրութիւնը հաւասար է քսան հազար հոգիի, լաւ զինուած, կիսադաշտ, երկիրը աղէկ ճանչցող և կատարելագործեալ։ Յաղթելու գաղափարով կը պատերազմին և դեռ համոզուած են թէ պիտի յաղթեն։ Անոնց ուշադրութիւնը միշտ կը պահուի անգլիական լրագիրներու հրատարակութեանց վրայ, և թէեւ քաղաքականութեամբ զբաղողները առաջնորդներու տեղ դրած են, սակայն նկատողութեան կ'առնեն ակնարկութիւն մը մեռնող ամէն բան, օրինակի համար պատերազմի երկարութեան մասին եղած գանգատները, առանց եղած անհագին ծախքերը և այլն։ Անգլիական ազգին դէմ թշնամութիւն չունին և բրիտանական զինուորները սիրելու երեւոյթը ունին։ Պօէրներուն միակ գաղափարն է իրենց անկախութեան վերահաստատումը։ Լորտ Քիչնէր իրեն դէմ անհագին դժուարութիւններ ունի. երեք հազար մղոն հաղորդակցութեանց ճամբաներ պաշտպանելու պարտաւոր է։ Անգլիական քանի մը լրագիրներ ըսին թէ Լորտ Քիչնէր պիտի փոխուի։ Այդ սխալ բան մը շատ աղէտալի պիտի ըլլայ. Պօէրները մեծ յաղթանակ մը պիտի նկատեն այդ բանը, վասն զի Ափրիկէի մէջ ամէնէն աղէկ կը ճանչնայ Պօէրները. բանակն ալ վստահութիւն ունի անոր վրայ։»

Գ. ՊՐՈՏՐԻՔԻ ՃԱՌԸ

Բուռն լեզու մը.—Ամբաստանութիւն Պօէրներուն դէմ.—Լորտ Ռօզպէրիի ճառը։

Լոնտոն, 11 դեկտ.—Անգլիոյ պատերազմական նախարար Գ. Պրոտրիք, այս իրիկուն, Կլասկոյի մէջ, խիստ կարեւոր ճառ մը արտասանեց քաղաքական կացութեան վրայ։ Նախարարին խօսքերը մեծ աղմուկ յարուցին Անգլիոյ մէջ. բնաւ չէր յուսացուեր որ Գ. Պրոտրիք, իբրեւ անդամ Լ. Սոլզպէրիի նախագահած դահլիճին, այնքան գովասանք խօսէր ազատական կուսակցութեան պետ Լորտ Ռօզպէրիի քաղաքական ընթացքին վրայ. Անգլիոյ մէջ մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուի Լորտ Ռօզպէրիի կողմէ Չեսթէրֆիլտի մէջ խօսուելիք ճառին։ Գ. Պրոտրիք սապէս խօսեցաւ.

«Այն ճառը զոր, յառաջիկայ երկուշաբթի (դեկտ. 16) Լորտ Ռօզպէրի պիտի խօսի, ազատական կուսակցութեան միակ յոյսն է. շատ բան կը սպասուի Լորտ Ռօզպէրիէն, անոր խորհուրդներուն պէտք կայ. կրնամ ըսել թէ մարդ մը որ երբեմն իր երկրին նախարարապետը եղած է, չի կրնար երկար ատեն հեռու մնալ հանրային կեանքէ։ Նաւ մը նաւապետը չի կրնար խուցին մէջ փակուիլ, երբ բուռն փոթորիկ մը կը տիրէ։ Կը բաղձանք որ Լորտ Ռօզպէրի դարձէ իր դիրքը և հռչակէ իր քաղաքականութիւնը։ Կը յուսամ թէ քանի մը օրէն նախկին նախարարապետին բերնէն պիտի իմանանք յայտարարութիւն մը որ միակ խումբի մը վերածէ իր կուսակցութիւնը և կամ կցէ այդ կուսակցութեան մէկ մասը՝ պետական մեծ խնդիրները լուծելու համար։ Չեմ ուրանար, սակայն, թէ անոր դերը խիստ դժուար է։»

Գ. Պրոտրիք յետոյ պատերազմին վրայ խօսելով ըսաւ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը հինգ տարի շարունակ մեծ համբերութիւն ցոյց տուած է Գ. Քրիւկէրի կողմէ եղած գրգռութիւններու հանդէպ. յարեց թէ պատերազմին հիմը բռնապետութիւնն էր, մինչդեռ համբերութիւնը ու չափաւորութիւնը, շատ պարագաներու մէջ, տկարութեան հաւասար է։ Պօէրները, ըսաւ, խաւարամիտներ եղան և երդմնազանց եղան։ Թող պիտի չտրուի որ այդ իրողութիւնը կրկնուի։ Գ. Պրոտրիք յարեց. «Այդ աւազակները վերջապէս այն վիճակին պիտի հասնին որ այլ եւս պատերազմիկ պիտի չնկատուին։ Անգլիոյ կառավարութիւնը կէս միջոցներով պիտի չբաւականանայ, երբ կարգադրութեան միւս կողմէ ըլլալիք նոր բանակցութեանց առաջարկութիւնները։»

Գ. Պրոտրիք ըսաւ թէ վերջին Պօէրները անտեսած են պատերազմի օրէնքները։ Նախարարը իր այդ ըսածը ապացուցանելու համար կարգ մը ժամանակաւոր տեղեկութիւններ հաղորդեց Պօէրներու կողմէ բնիկներուն նկատմամբ գործուած խժդժութիւններու մասին։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ՃԱՌԸ

Մեծ-Ընտրողին յիշատակարանը.—Բացման հանդէսը։

Պէռլին, 12 դեկտ.—Մեծ Ընտրողին (կայսերական իշխան) համար կանգնուած յիշատակարանին բացման հանդէսին առթիւ Վիլհէլմ Բ. զրահաւոր զինուորներու զօրանոցին բակին մէջ ճառ մը խօսեցաւ, դրուատելով այդ իշխանին մեծագործութիւնները և արժանիքը։ Յայտարարեց թէ շատ ուրախ է զրահաւոր զինուորներու յանձնելով յիշատակարանը զօրագունդին մեծ պաշտպանին։ Վիլհէլմ Բ. ըսաւ թէ Մեծ Ընտրողը ինչպէս նաեւ Վիլհէլմ Ա. կայսրը միշտ Աստուծոյ վստահած են անդրդուելի կերպով։ Կայսրը յարեց.

«Ես ալ անոնց պէս Աստուծոյ վստահած եմ, վասն զի այդ անդրդուելի վստահութեամբ միայն կարելի է յաւելուլ Գերմանիոյ մեծ զօրութիւնը։ Ասիկա ձեզի թող օրինակ մը ըլլայ, երբ հասնի այն ժամը, ուր պարտաւորուիք պաշտպանել ձեր կայսրը։ Այն ատեն պէտք է ցոյց տաք թէ ձեր սիրտերուն մէջ ալ կ'ապրի Աստուծոյ վստահելու զգացումը, և թէ արժանի էք պաշտպանելու այն զօրագունդին՝ որ Մեծ Ընտրողին անունը կը կրէ։»

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կայս. հրամանագիր մը.—Մանչուրիոյ խնդիրը.—Հնդիկ զինուորները։

Բէքին, 11 դեկտ.—Կայս. հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ որով նոր տիտղոսներ կը շնորհուին Լի-Հանկ-Չանկի, Չինի իշխանին և այն պաշտօնատարներուն որոնք մասնակցեցան՝ հաշտութեան բանակցութեանց։ Հրամանագիրը նաեւ երկու աչքով սիրամարգի փետուրէ գրիչ մը կը պարգեւէ Եանկ Լուի՝ օտարականները պաշտպանած ըլլալուն համար Պօքսըրներու յարձակմանց դէմ։ Այդ մասին գնահատութիւններ կ'ըլլան։

—Ուանկ Ուէն Զաօ, այսօր, յայտարարեց թէ Մանչուրիոյ գործերը խիստ կարեւոր են և թէ քիչ ատենէն ռուս դեսպան Գ. Լեսարի հետ պիտի բանակցի այդ մասին։

Կալկաթա.—Չին ղրկուած հնդիկ զինուորներու տրուած վարձատրութեանց երկրորդ ցանկը մեծ գոհունակութիւն առաջ բերաւ, վասն զի նախապէս տրուածները անբաւական նկատուած էին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Ուազիրիները.—Վեց վաշտերու առաքումը։

Կալկաթա, 11 դեկտ.—Ուազիրիներու սահմանագլուխին կացութիւնը թէեւ անհրաժեշտ չընծայեր բազմաթիւ զինուորներու առաքումը, սակայն խոհեմութիւն կը նկատուի բնիկ վեց վաշտեր և հրետանի մը ղրկել Թոչի։ Սահմանագլուխի զինուորներուն հրամանատար Էճերթըն զօրավարը, հոն կը գտնուի և կը վարէ զինուորական գործողութիւնները։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Չիլիի եւ Արժանթինի վէճը.—Բանակցութիւնները.—Պատերազմի երկիւղներ.—Վէնէզուէլա եւ Գերմանիա.—Պանամայի խնդիրը.—Ֆառրօ Նոլասքոյին յայտարարութիւնը.—Գերմանիա եւ Մ. Նահանգները։

Չիլիի արտաքին գործոց նախարար Գ. Եանեզ և Սանթիակոյի արժանթինեան դեսպան Գ. Բորթելայի միջեւ եղած բանակցութիւնները արդիւնքի մը չեն յանգած տակաւին։ Չիլի կը պահանջէ որ մինչեւ ուրբաթ յետաձգուին բանակցութիւնները, Արժանթին հաւանած է, բայց Պուէնոս-Այրէս այս յետաձգումները իբր պատրուակ կը նկատէ՝ պահանջուած գոհացումը չտալու համար։ Կը կարծուի թէ Չիլի պիտի ջանայ նոր հիմերու վրայ դնել բանակցութիւնները, և երբ Արժանթինի կառավարութիւնը բացարձակ պատասխան մը չտայ, Սանթիակոյէն ետ պիտի կանչէ իր դեսպանը։ Նաեւ իբրեւ թէ պիտի կարգէ Անգլիոյ Թագաւորը, սահմանագլուխի բանադրման խնդրին մէջ, որ իրեն արդի կացութիւնը կը խանգարէ։ Նշանակալից է Արժանթինի նախագահին լրագիրին՝ Թրիպունայի լեզուն, որ կը պահանջէ դեսպանը ետ կանչել և կռուիլ ընթացք մը բռնել։ Պուէնոս Այրէսի մէջ ամէն ինչ կը չափազանցնեն և այս առթիւ վրդովիչ լուրեր կը տարածեն, մինչ Սանթիակոյի մէջ, ընդհակառակը, խաղաղեցուցիչ յայտարարութիւններ կ'ընեն։ Սակայն Նիւ Եորք Հէրըլտի հեռագիրները կ'ըսեն թէ պատերազմասէր եռանդ մը կայ Սանթիակոյի մէջ։ Չիլիի արտաքին գործոց նախարար Գ. Եանեզ հարցազրուցման մը պատասխանելով Մերքիւրիօ մէկ թղթակցի նիստին մէջ, յայտարարեր է թէ Չիլի որոշած է նաւեր գնել, քանի որ Արժանթին արդէն իսկ սկսած է գնել։ Արժանթինի ծովային նախարարը հրաման ղրկեր է Սարմիէնթօ վարժանաւուն, որպէս զի Ճիպրալթար երթայ և հոն հրահանգի սպասէ։ Պուէնոս-Այրէսի անգլիահպատակները որոշեր են երկու հեծելագունդ կազմակերպել, Արժանթինի պաշտպանութեան տակ դնելու համար, երբ պատերազմ ծագի։ Անգլիական Ամֆիոն զրահաւորը ճամբայ ելեր է դէպի Թալքահուանօ, որ Չիլիի զինուորական նաւահանգիստն է։

—Վէնէզուէլայի նախագահ զօրավար Քասթրօ իմանալով թէ Գերմանիա պիտի գրաւէ վէնէզուէլեան մաքսերը, իր հպատակներուն պահանջքներու խնդրին համար, սա յայտարարութիւնը ըրեր է.—«Այդ պարագը բարդ հանգամանք մը ունի, հետեւաբար Գերմանիոյ դեսպանատունին կ'ըսեմ թէ առնող ղրկեցի։ Գալով ինծի, ես պատասխանատու չեմ իմ նախորդներուս օրով գոյացած պարտքերուն մասին։ Գերմանիա պիտի սպասէ իր պահանջքին հատուցման համար։ Եթէ Կուէյրան գրաւէ, իսկոյն պիտի ջնջեմ մաքսատուրքերը։ Տրամադիր եմ Գերմանիոյ տալու հողային ստացուածք մը, հոն հաստատելու համար կարեւոր գաղթականութիւն մը, բայց ո՛չ աւելին պիտի ընեմ։ Եթէ Գերմանիա փորձէ Քարաքասի վրայ քալել, պատերազմ պիտի բանամ և պիտի ջարդեմ իր բոլոր զօրքերը։ Գերմանները և առհասարակ բոլոր օտարականները բան մը պիտի չշահին, ամէն ինչ կորսնցնելէ զատ։ Գերման վաճառականները շատ յորդ կը վայելեն հիմա, բայց երբ պատերազմ ծագի, այդ ամէնը պիտի փոխուի։»

—Նիւ-Եորք-Թայմզ կ'ըսէ թէ հիւսիսային Ատլանտեանի ամերիկեան նաւատորմը խարսխած է վէնէզուէլեան նաւահանգիստներէն մէկուն մէջ, և եթէ գերման նաւատորմ մը ծովը առաջ մէկ կողմէն, ամերիկեան նաւատորմը պատրաստ պիտի գտնուի։ Գերմանիա վէնէզուէլեան նաւահանգիստ մը գրաւելու պարագային՝ Մ. Նահանգները պիտի ակնկալեն թէ այդ գրաւումը ո՛րքան պիտի տեւէ. եթէ ընդհանուր վերջ չգտնէ, պիտի բողոքեն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Հէյ-Բոնսֆոր դաշնագիրը.—Կարծիքներու նպաստաւոր հոսանք մը.—Ջրանցքի մասին նոր առաջարկ մը.—Նիքարակուայի դիրքը ապագայ ջրանցքին շինութեան առթիւ։

Հէյ-Բոնսֆոթ դաշնագրին ընդունելութիւնը հետզհետէ հաւանական կը նկատուի, որ Մ. Նահանգաց հովանաւորութեան տակ կ'ապահովէ ջրանցքին չէզոքութիւնը, Նիքարակուայի թէ Պանամայի ճամբան ընտրուի։ Ծերակուտական Գ. Լօճի բանախօսութիւնը ծերակուտականներու մեծ մասին հաւանութեանը արժանացած է։ Մինչեւ հիմա, որ և է լուրջ ընդդիմութիւն եղած չէ. ընդդիմադիր երկու կուսակցապետները Գ. Մոնէյ և Գ. Պէքըն խոստովաներ են Գ. Լօճի թէ իրենք կը հաւանին որ յառաջիկայ շաբթու կատարուի անոր վաւերացումը, առանց վիճաբանութեան մը յետոյ։

—Ծերակուտական Մորկան օրինագիծ մը ներկայացուցեր է, նման այն օրինագծին զոր Գ. Հէբըրն մատուցած էր Ներկայացուցչաց Խորհրդարանին։ Նիքարակուայի մէջէն ջրանցքի մը շինութեան համար 190 միլիոն տոլարի ծախք մը հաշուուած է, որուն 5 միլիոնը անմիջական կերպով տրամադրելի։ Ջրանցքին և անոր անցած տեղերուն գոտիները պիտի յանձնուին անդամներէ բաղկացած յանձնախումբի մը։ Օրինագիծը կ'առաջարկէ նաեւ ջրանցքին երկու եզերքներուն վրայ հաստատել կանոնաւոր բանակէն առնուած գունդ մը։

—Տակաւին յայտնի չեն Նիքարակուայի Մ. Նահանգաց դեսպանին և Նիքարակուայի արտաքին գործոց նախարարին միջեւ եղած ժամանակաւոր կարգադրութեան պայմանները. ի մասին ջրանցքին երկու կողմերը գտնուած հողերը վարձու տալուն։ Նիքարակուա իր վեհապետական իրաւունքը պիտի պահէ առանձնաշնորհեալ հողերուն վրայ, բայց միւս կողմէ, Մ. Նահանգներուն պիտի յանձնուի քննութիւնը ու միայն ոստիկանութեան գործը, և ի հարկին յանձնաց զօրք հանելու իրաւունքը։ Հէրըլտ թղթակիցը ըսած էր թէ Մ. Նահանգները խոստացած էին երաշխաւորել Նիքարակուայի վեհապետական իրաւունքը, ամբողջութիւնը և անկախութիւնը։ Բայց նոյն լրագիրը, ամէն կողմէ եղած հարցումներուն գոհացում տալու համար՝ կը ճշդէ այդ կէտը, յայտարարելով թէ Մ. Նահանգները միայն կ'երաշխաւորեն վարձու տրուած հողերուն վեհապետական իրաւունքը։ Նիքարակուայի պաշտօնատարներն են որ լայն իմաստ մը տուած են բաղձալի, իբր անհերքելի երաշխաւորութիւն մը նկատելով զայն Մ. Նահանգաց կողմէ, Նիքարակուայի ամբողջութեան պահպանման համար։ Ուաշինկթընի մէջ ալ, պաշտօնական շրջանակներու մէջ, այդ համոզումը գոյացուցած են։ Բայց ջրանցքին անցած տեղերէն, Նիքարակուա Մ. Նահանգաց կը թողու հարիւր հազար քառակուսի մէթր հող Օմթէփէ կղզիին մէջ, որ Նիքարակուայի լճին վրայ հաստատուած է, որպէս զի հոն հաստատէ առողջարան մը, ջրանցքին աշխատութեան մասնակցող հիւանդ գործաւորներուն յատկացուած։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
1902

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Սէղբոս-Խան
Թիւ 5 ԲԻՒԶԱՆԴԻՒՆ Գրատունը

Վաճառողաց մասնաւոր զեղչ

Կ'ուզէ՞ք ունենալ առեւտուրի մարդոց անհրաժեշտ գործիքը. գնեցէք հատ մը սոյն Օրացոյցէն, որ կը լրացնէ ժողովրդային մեծ պէտք մը, հաղորդելով զանազան գիտելիքներ՝ թղթատարական, հեռագրական, առեւտրական և ուսումնական, ծանօթութիւններ՝ պետական պաշտօնատանց, Պատրիարքարանաց և գաւառային առաջնորդութեանց, բովանդակելով արեւելեան և արեւմտեան շարժուն և անշարժ գլխաւոր տօները, Պորսայի փակման օրերը, փոխանակութեանց տոկոսներուն վճարման թուականը են. են.

Օրացոյցս կը պարունակէ եւրոպական և Թրքական ժամերու և օսմանեան ելեւմտական և փրկչական տարիներուն համապատասխանող թուականները են. և իբր յաւելուած նօթագրութեան համար յիշատակարան մը։

Գին 2 Դահեկան

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։

3—15

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Բ. Դրան կայս. Ամէտիի դիւանատան քարտուղար անուանուեցաւ եպարքոսական Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Րէուֆ պէյ։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Է. զօրաբանակին (Եմէն) 13րդ զօրաբաժնին հրամանատար Պէքիր փաշայի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Ռումանիոյ դեսպան Գ. Կիքայի որդւոյն նշանածին՝ Օր. Հաղէլ Սէնժէրի։

ՎԱՅԹ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ.—Թուրք լրագիրներուն այս օրուան թիւին մէջ հրատարակուած է Էվգաֆի նախարարութեան հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկոյցը.

«Էվգաֆի նախարարութիւնը նկատելով որ օրէնքը կը տրամադրէ թէ քանի մը բաժիններէ բաղկացած տուն մը մէկ կամ մէկէ աւելի բաժնետէրերը եթէ անզաւակ մեռնին, մահլիւլ Միւզած մասը, եթէ ուրիշ տեղ տուն չունենան, առանց աճուրդի դրուելու և գնահատուած գինէն բառոր նշանակուած քանակութեամբ դիւրութիւններ ըլլալէ ետքը Միւզած դրամով կը վաճառուի ողջ Միւզած բաժնետէրերուն. նաեւ ամբողջ տունի մը սեփհականատէր ամուսիններէ մէկը եթէ անզաւակ մեռնի և առանց ուրիշ տեղ մը տուն չունենայ, վերոգրեալ պայմաններով ողջ Միւզած ամուսնոյն կը վաճառուի, նկատելով որ թաղերու իմամներուն, եկեղեցիներու մուխթարներուն և միջնորդներու միջոցաւ ողջ Միւզած բաժնետէրերու կամ ամուսիններուն իմաց կը տրուի՝ Մահլիւլաթի վարչութեան դիմելով մահլիւլ Միւզած բաժինը կամ տունը ծախու առնելու համար, նկատելով որ այդ բաժնետէրերը կամ ամուսինները այդ առթիւ իրենց ներկայացուած «միւզաէքէտ գայմէսի»ին ետին կը կնքեն՝ իրենց իմաց տրուած ըլլալուն իբրեւ ապացոյց, նկատելով որ այդ կնքման թուականէն մինչեւ 2 ամիս եթէ Մահլիւլաթի վարչութեան դիմեն, առանց աճուրդի կրնան գնումը կատարել. իսկ հակառակ պարագային այդ տունը կամ բաժինը, ըստ օրինի, աճուրդի կը դրուի, նկատելով որ ամուսիններէն կամ բաժնետէրերէն շատերը ժամանակին այդ դիմումը չեն կատարած, ինչ որ կը վերագրուի դիմելու փափաքով չըլլալնուն և կամ ըլլալիք դիւրութեանց և կատարուելիք գործողութեանց մասին՝ թաղերու իմամներու, եկեղեցիներու մուխթարներու և կամ միջնորդներու կողմէ այդ մասին անոնց կատարեալ տեղեկութիւն չտրուելուն և նկատելով որ «հիսսէի շաիան» մահլիւլ եղած տուներու միւս բաժնետէրերը այն կարծիքը կ'ունենան թէ մահլիւլ Միւզած բաժնին համար, իսկական արժէքէն աւելի և ժամանակին սահմանուած բարձր արժէքի մը համաձայն, դրամ կը պահանջուի, ինչպէս նաեւ տակէ զատ միջնորդչէք և ուրիշ ծախքեր. ուստի նախարարութիւնը, այդ կարգի սխալ կարծիքները ջնջելու համար, հարկ դատած է բացորոշ կերպով ծանուցանել այդ մասին օրէնքին տրամադրութիւնները և կատարուած գործողութիւնները որոնք հետեւեալներն են.—Բոլոր մահլիւլ Միւզած տուներու թէ՛ ամբողջ և թէ մասնակի՝ «միւզաէքէտ գայմէսի»ները կը պատրաստուին, պատկանեալ Թաղական շրջանակներէն ու Սէնէտաթի վարչութենէն արձանագրութեանց պատճէնները կ'առնուին և անոնց մահլիւլ ըլլալը հաստատելէ ետքը նոյն ատեն համար արժէք մը կը սահմանուի։ Բաժնետէրերը կամ էրիկը և կամ կինը այդ արժէքը եթէ բարձր գտնեն, այդ պարագային գնահատիչներ ղրկուելով նորէն արժէք կը սահմանուի։ Այդ արժէքէն մահլիւլ Միւզած մասին ինկած բաժինէն, եթէ կէս է, կամ կէսէն աւելի, հարիւրին քսան կը զեղչուի. եթէ կէսէն վար է, մինչեւ մէկ վեցերորդը հարիւրին երեսուն կը զեղչուի, և եթէ անկէ ալ վար ըլլայ՝ հարիւրին յիսուն։ Երկու ամուսիններէն փոխադարձաբար իրարու Միւզած մահլիւլ տուներու համար ալ հարիւրին տասը զեղչ կ'ըլլայ։ Վերոգրեալ զեղչերը ըլլալէ ետքը բաժինը, բաժինները կամ ամբողջը կը վաճառուի բաժնետէրերուն։ Եթէ բաժնետէրերը այդ զեղչերով ալ չուզեն գնել կամ որոշեալ երկու ամսուան պայմանաժամին մէջ չդիմեն, մահլիւլ բաժինը, բաժինները կամ տունը աճուրդի կը դրուի, լրագիրներու միջոցաւ կը ծանուցուի և ամէնէն աւելի գին առաջարկողին կը վաճառուի։ Զեղչով բաժնետէրերու ծախուած շէնքերու և տուներու բաժիններուն համար միջնորդչէք, «խարճէ» և այլն չառնուիր։ Առանց արդէն Էվգաֆի նախարարութեան կողմէ կը հաստատուին Մահլիւլաթէն բաժնետէրերու կողմէ եղած գնումներու գումարէն հինգ հնչուն դրամով կը վճարուի և միւս հինգն ալ Էվգաֆի նախարարութեան «սուրէթ»ներով ու «սէհէմ»ներով կը հաշուեկշռուի։ Ներկայ Պաշտօնական Ձեկոյցին թուականէն նորէն երկու ամսուան պայմանաժամ տրուած է բոլոր այն բաժնետէրերուն որոնց ժամանակին իմաց տրուած է՝ մահլիւլ Միւզած բաժինները գնելու պարագան։ Ուստի այդ պայմանաժամին չդիմողները, եթէ օրինական արգելիչ պատճառ մը չունենան, իրենց դիմումը նկատողութեան պիտի չառնուի և մահլիւլ Միւզած բաժինը, բաժինները կամ տունը աճուրդով պիտի ծախուին։»

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.—Էրզրումէն կը հեռագրեն կիրակի օրուան թուականով.—«Երկրաշարժէն վնասուողներուն մէջ ծաղկախտ ու թիֆոյի ցանցառ դէպքեր պատահիլ սկսան, ուստի քանի մը օրէ ի վեր պաշտօնեաներ կարգուեցան ժողովուրդը պարտաւորիչ կերպով պատուաստելու համար. նաեւ բժշկական ուրիշ միջոցներ ձեռք առնուեցան։ Թէեւ թիֆոյի դէպքերը հիմա շատ քիչ կը պատահին, սակայն նկատելով որ խիստ հաւանական է թէ գարնան մօտերը աւելնան և թէ տարածուին. Շանթմէսի կողմէ այդ հիւանդութեան դէմ չինադեղ մը հնարուած է, ինչպէս որ լրագիրներու մէջ կարդացուեցաւ. ուստի խնդրուած է որ այդ չինադեղին օգտակարութիւնը եթէ փորձով հաստատուի, պէտք եղած քանակութեամբ ղրկուի։»

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ գանձումը փութացնելու և աւելի կանոնաւորելու համար կազմուած յանձնաժողովը, երէկ, առաջին անգամ գումարուեցաւ Մալիէի մէջ՝ նախագահութեամբ տուրքերու ընդհանուր վարչութեան անօրէն Մազհար պէյի։

—Ելմտական նախարարութիւնը նորէն ծանոյց ամէն կողմ որ ամսականաւոր տէրերուն և անոնց մօտիկ ազգականներուն կալուածատուրքէ ունեցած պարտքը հաշուեկշռուի ամսաթոշակներով. իսկ դուրսէն մարդոց համար հաշուակցութեան այդ գործողութիւնը չկատարուի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ, օսմ. երկիրներու բարեբերութենէն կատարելապէս օգտուելու համար, հարկ եղած ուսումնասիրութիւնը կատարուելով օսմ. երկիրներու աւելի բարգաւաճման մասին անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուին, երկրագործութիւնը եւրոպական ամէնէնյառաջդէմ երկիրներու վիճակին հասցնելու համար հարկ եղածը ըլլայ, ամէն տեսակ անասունները բազմացնելու ու անոնց սեռը բարւոքելու համար Եւրոպայէն մասնագէտներ բերուին և հոս գտնուող մասնագէտներն ալ գործածուին. նաեւ պետական Խորհուրդը այդ մասին կանոնագիր մը պատրաստէ։ Պետական Խորհուրդը խորհրդակցութիւն կատարելով, որոշեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց և անտառներու, հանքերու ու երկրագործական նախարարութիւններէն տեղեկագիր մը ուզել թէ հաստատուած ագարակ-դպրոցներէն, ժողովուրդին երկրագործութիւն ուսուցանելու պաշտօն ունեցող երկրագործական վարժարանէ շրջանաւարտներէն և անասունները բազմացնելու ու անոնց սեռը բարւոքելու յատկացուած անասնաբուժներէն մինչեւ հիմա ի՛նչ արդիւնք ձեռք բերուած է, քանի որ այդ նպատակով շատ մը ծախքեր եղած են. նաեւ պատրաստուելիք կանոնագրին համար ալ ծրագիր մը խմբագրելով ղրկել։

ԿԵՂԾ ԲԺԻՇԿՆԵՐ.—[illegible] պաշտօնատունը հրահանգ տուաւ առողջապահական քննիչներուն որ ամէն կողմ խուզարկութիւն կատարելով երեւան հանեն անվկայական բժշկութիւն ընողները, որպէս զի ատոնք օրինական պատիժներու ենթարկուին։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Բ. Դուռը ծանոյց պէտք եղած տեղերը՝ օսմ. եզերքներուն յարմար տեղերը աշտարակներ շինել՝ մաքսէ փախցուած ապրանքներու մուտքը արգիլելու համար։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՕԼԻՍԻ Նահանգին կեդրոնին մէջ երկրագործութեան պանքայի ճիւղ մը պիտի հաստատուի։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնը, Բեղթեաքական յանձնաժողովին մէկ դիմումին պատասխանելով, ծանոյց թէ Բեղթեաքական սպասաւորներն ու կառքերը պէտք է վճարեն կամուրջի անցագինը, վասն զի, կայս. Իրատէի մը համաձայն, միայն զինուորները ազատ են այդ անցագինէն։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ մէջ գաւառական ճիւղին համար պաշտօնատուն մը պիտի կառուցուի 260,608 ղրուշ ծախքով։

ՆԵՐՈՒՄ.—Մուսուլի Համուտա աշիրէթի ցեղապետներէն Մէհմէտ պէյ, Աբտուլլահ պէյ և ընկերները որոնք տասներեք տարիէ ի վեր Ատանայի Նահանգը կը գտնուին, քանի մը օր առաջ Ատանայի կուսակալութեան դիմելով Ներում խնդրեր և յայտարարեր են թէ միշտ Սուլթանին բարձր հաճութեան համապատասխան ընթացքի մը մէջ պիտի գտնուին։ Ն. Վեհափառութիւնը, որուն մատուցուած էր այդ աղերսը, բարեհաճեցաւ ներում շնորհել անոնց ամէնուն։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Րիզա խան, առաջին թարգման Յովհաննէս խանի հետ, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ Նահանգին սուրհանդակ-զինուորներու գունդին վրայ վաթսուն հոգի պիտի աւելցուի՝ հեծեալ ու հետեւակ։

ՏԷՏԷԱՂԱՃԷՆ կը գրեն թէ արմտիքներու մեծաքանակ արտածումը կը շարունակուի. երկաթուղիի կառախումբեր ամէն օր արմտիք կը փոխադրեն։ Մթերանոցները լեցուած ըլլալով, նոր ժամանումներու համար տեղ գտնել դժուար կ'ըլլայ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ երեք յածանաւերը որոնք հիմա Զմիւռնիոյ ծովեզերքները կը գտնուին, մօտերս պիտի այցելեն Միջերկրականի գլխաւոր նաւահանգիստները։

ՍԸՐ ՆԻՔՕԼԱՍ Օ'ՔՕՆՕՐ.—Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քօնօր, որ Լոնտոն կը գտնուի, Էտուարտ Է.ի ծառայութեան Խորհուրդին անդամ կարգուած ըլլալով, ներկայ գտնուեր է այդ Խորհուրդին գումարման՝ Թագաւորին նախագահութեամբ։ Սէր Նիքոլաս Օ'Քոնոր կատարեց է օրհնական երդումը։

ԽԱՐԲԵՐԴԷՆ կը գրեն թէ երկրագործութեան համար նպաստաւոր անձրևներ տեղացեր են վերջերս, նաև շրջակայ բարձր լեռները ձիւնով ծածկըւած են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան, երէկ, Ֆէնէրի Պատրիարքարանը երթալով այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմի Յունաց Ս. Պատրիարքին։

—Ֆրանսական դեսպանատան Վորուր պաշտօնեան, երէկ, դէպի Մարմարա ուղևորեցաւ։

ԿԻՆՃ գաւառէն (Պիթլիս) նախորդ կառավարիչ Իզզէտ Քեամիլ փաշա հանգստեան պիտի կոչուի 3750 դրուշ ամսաթոշակով։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը հեռագրով հրահանգ տուաւ հարկ եղած տեղերը որ փութով փայտ և ածուխ ղրկեն Կ. Պոլիս։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.— Սապահ կը ծանուցանէ թէ հելլէն կառավարութիւնը՝ իբրև արդիւնք օսմ. տէրութեան հետ ունեցած բարեկամական յարաբերութեանց, հրամայեր է կարգ մը խռովարար անձերու դուրս ելլել հելլենական հողէն։ Այդ անձերը, կը յարէ Սապահ, որոնք Կ. Պոլսէն փախած են, Աթէնքի ու Գորֆուի մէջ իրենց բնականին բերմամբ հանդարտ չկենալով, տեղւոյն հանրային անդորրութիւնը վրդովող անձանց ընթացքներու մէջ կը գտնուին։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ հելլէն կառավարութիւնը իր այդ ընթացքով յարգած է դրացիութեան իրաւունքները. միւս կողմէ այդ անձերուն ի'նչ ըլլալն ալ երևան ելած է այդ կերպով։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ Եպարքոսին հետ։

ՆՈՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը մերժեց Պ. Էտվարսի ու ընկերներուն կողմէ խնդրուած մենաշնորհը Այտընի նահանգին մէջ Տիքիլէի կողմը երկաթուղիի նոր գիծ մը շինելու համար։ Մերժումին պատճառը այն է որ այդ նոր գիծը պիտի վնասէ գոյութիւն ունեցող միւս գիծերուն։

ՈՍԿՈՐԷ զանազան ապրանքներ շինելու համար մենաշնորհ խնդրող հայազգի Զիհա պէյ հինգ հարիւր ոսկի յանձնեց Օսմ. Պանքային՝ իբրև ապահովութեան գումար։ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնն ալ ընդունելի գտնելով անոր տեղեկագիրը, խնդիրը պիտի տեղեկագրէ Բ. Դրան։

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ դեսպանը, երէկ, մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս՝ արձակուրդով։ Ճամբայ ելլելէ առաջ Բ. Դուռը երթալով հրաժեշտի այցելութիւնը մատոյց Մեծ—Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին։

ԲՐԱԿՈՒԵՎԱՅԻ օսմ. հիւպատոս Էնվէր պէյ մեռեր է։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԵԱՆ.—Նոյեմ. 26էն դեկտ. 3 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 234, որոնց 5ը՝ թիֆոյէ, 4ը՝ կեղծամաշկէ 2ը՝ հարսանիթէ, 6ը՝ կարմրախտէ, 19ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

—Ամբողջ նոյեմբեր ամսուն Կ. Պոլսոյ մէջ մեռած են 1031 հոգի, որոնց 638ը իսլամ (356 այր, 282 կին) 323ը քրիստոնեայ (184 այր, 139 կին) և 70ը՝ հրեայ (35 այր, 35 կին)։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ յունուարին մեծ պարահանդէս մը պիտի տայ։ Բարիզէն բերուելիք «գոբելէն»ի ապրանքներուն կը սպասուի թուականը որոշելու համար։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ առնուած լուրերու նայելով, սեղանաւորական շրջանակներուն մէջ համոզում կայ թէ 125 միլիոն ֆրօ. փոխառութեան ծրագիրը պիտի քուէարկուի Սոպրանիէին կողմէ։

Պ. ՊԷՐԺԷ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին Ֆրանսայի պատուիրակը, քանի մը օրէն Սոֆիա պիտի երթայ, պուլկարական փոխառութեան գործին համար։ Ետքը Ֆրանսա պիտի ուղևորի՝ Ծնունդեան տօները հոն անցընելու։

ԲԱՄՊԱԿԻ գինը միշտ կը բարձրանայ եւրոպական հրապարակներուն վրայ։ Կ. Պոլսէն բամպակեղէններու համար եղած ապսպրանքները չեն ընդունուիր, գիներու բարձրացման հետևանքով։

ՆԵՐԿԱՅ ձմեռուան եղանակին մէջ, երբ անձրևները կը շարունակեն, մարդ պէտք է զգուշանայ թրջելէ և հետևաբար պաղառութենէ, իր անձին համար պէտք եղած գնումները ընելով, որոնց մէջ կարևորագոյն տեղ մը կը բռնէ անշուշտ հովանոցը՝ անձրևին՝ ձիւնին ու բուքին դէմ պատսպարուելու համար, երբ մանաւանդ այնչափ ձեռւոր, առոյգ և համեմատաբար աժան հովանոցներ կը ծախուին, Ղալաթիա կամուրջին դէմ, աջ ու ձախ անկիւնները, Ղալաթիոյ համբաւաւոր Հովանոցավաճառ **ՄԻՀՐԴԱՏ ՀԱՅԿԱԶՆի** երկու խանութները, ուր մետաքսէ և այլ ընտիր կերպասներ ալ կան, հովանոցներու հնցած կերպասները ճիշդ նոր պէս փոխելու համար։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ առողջութեան և դէմքը կը տձևացնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տքթ. Պաւրի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երբեմն և անարմատ ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, ևայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պաւրի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչև իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԱԿՆԱԲՈՅԺ ՏՈՔԹՈՐ Տ. ՆԱՃԷՄԵԱՆ.—Այսուհետև իրեն դիմող հիւանդները պիտի ընդունի իր տան մէջ, Բերա, Պայրամ փողոց, թիւ 38 կէս օրէն վերջ մինչև երեկոյ, ամէն օր բաց ի շաբաթէն։

782 4—6

Ազգային Լուրեր

Ս. Պատրիարք Հայրը, այս առտու, Պատրիարքարան գնաց նախագահելու Կրօնական Ժողովին և Նպաստից Յանձնաժողովին։

—Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Գէորգ Սրբազանին շնորհաւորական այցելութեան կը փութան բազմաթիւ եկեղեցականներ ու ծանօթ ազգայիններ։ Շնորհաւորական հեռագիրներ ալ ամէն օր կը հասնին։ Էջմիածնայ Ս. Հայրապետին անձնական քարտուղարը Կորիւն վարդապետ ալ շնորհաւորած է Նորընտիր Կաթողիկոսը։ Երէկ հասած բազմաթիւ հեռագիրներուն մէջ կը գտնուի նաև Մոսկուայէ Ժամհարեան եղբարց շնորհաւորական հեռագիրը։ Տ. Գէորգ Կաթողիկոս տակաւին չէ պատասխանած իրեն հասած շնորհաւորական հեռագիրներուն։ Կ'ըսուի թէ իբր Կաթողիկոս Տ. Գէորգ Սրբազանի անունը սկսած են յիշել Կիլիկիոյ թեմերուն մէջ, թէև հաւանական չի նկատուիր այդ պարագան, քանի որ ընդունուած սովորութեան մը համաձայն, յիշատակութիւնը այն ատեն միայն կը սկսի, երբ Կաթողիկոսը իր պաշտօնատեղին հասնի։

—Բաղէշէն կը գրեն մեզ նոյեմ. 21 թուով.—«Ս. Պատրիարք Հօր հեռագրին վրայ, որով հրամայած էր Առաջնորդի մը օրինաւոր ընտրութիւնը, ամսոյս 14ին Գաւառական Վարչութիւնը փութաց գաւառական Ժողովը նիստի հրաւիրել։ Անդամներու անուանական թիւէն, որ 35էր, չորսը բացակայ էն քաղաքէս և ինը չէին պատասխանած։ Մնացեալ 22 անդամները մեծամասնութիւն կազմելով՝ նախագահութեամբ Առաջն. Փոխանորդ Պետրոս վարդապետին, քուէարկութիւնը գաղտնի կատարեցին։ Տրամադրելի Առաջնորդներու և Պատրիարքարանէ յղուած եռանուն ցուցակներու պարունակած եկեղեցականներու մէջէն ո՛չ մէկը ծանօթ էր Բաղէշցիներուն, ուստի վստահելով Պատրիարքական հոգածութեան, ժողովականները եռանուն ցուցակին վրայ առին իրենց քուէները։ Երբ քուէտուփը բացուեցաւ և արդիւնքները հաւաքուեցան, տեսնուեցաւ որ քուէներու բացարձակ առաւելութիւնը շահած էր Տ. Վահան Ծ. վարդապետ Յակոբեան, որով Ն. Գերապատուութիւնը հռչակուեցաւ Առաջնորդ Բաղէշի և անմիջապէս հեռագրուեցաւ Պատրիարքարան։ Ներկայ 22 անդամներուն քուէներէն 18ը շահած էր Տ. Վահան վարդապետ։ Կ'ըսուի թէ առաջին անգամն է որ Բաղէշի մէջ այսքան կանոնաւորութեամբ, առանց վէճի ու ժխորի կատարուեցաւ արդէն Առաջնորդին ընտրութիւնը, պարագայ մը՝ որ բարեգուշակ նկատուելու բնութիւնն ունի։

«—Այսօր մեծ շքով և հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Վեհ. Սուլթանին ծննդեան 61րդ տարեդարձը։ Միջօրէին պաշտօնական ընդունելութիւնները կատարուեցան կառավարական ապարանքին մէջ. զինուորական նուագածուներու խումբը ընտիր կտորներ ու Համիտիյէ մարշը երգեց։ Քաղաքը ողջոյն դրօշազարդուած էր։ Գիշերը լուսավառութիւններ և հրախաղութիւններ կատարուեցան։ Պաշտօնական ու անպաշտօն անձնաւորութեանց բնակարաններն ալ լուսավառութեանց մասնակցած էին։

«—Մէարիֆի կողմէ Կեդրոնական վարժարանին համար Թուրք ուսուցիչ մը նշանակուած է, որ պիտի ծանուցուի եղեր ի մօտոյ։ Կեդրոնական վարժարանի Դ. դասընթացքը կազմուած է. կը լսենք որ այս տարի ի մէջ այլոց կ'աւանդուի գրահաշիւ, բնագիտութիւն, բնական պատմութիւն և առողջապահութիւն։

«—Փոխանորդ Հօր համար գոհունակութեան նամակ մը յղուած է Պատրիարքարան։

«—Թէև Բաղէշ ու Մուշ դրացի քաղաքներ, բայց անսովոր ու հազուագիւտ էր խնամութիւն հաստատել, աղջիկ տալ ու առնել. Մշեցիները սակայն վերջին մէկ քանի տարիներու մէջ սկսած են ճամբայ բանալ և խնամութիւն ընել Բաղէշցիներու հետ։ Առողջապահիկ տեսակէտով շատ օգտակար են այդ ամուսնութիւնները, որոնք վերջ կուտան կարգ մը ժառանգական հիւանդութեանց և կ'ազնուացնեն սերունդը։ Աւելի զատ, Մուշի մէջ վատ սովորութիւն մը կայ. աղջիկները կ'ամուսնացնեն 12—14 տարեկան հասակին մէջ՝ որ ունի իր աղէտաբեր հետևանքները, մինչ ասկէ ասդին աղջիկները 15—18 տարեկան կ'ըլլան տահասակ։ Սակայն Մշեցիներու հայեցակէտը առողջապահական նպատակով չէ, որչափ օժիտ մը փախցնելը, անգիտակից պարագայ սերնդեան առողջութեան ու ազնուութեան։ Մօտերս տասնէ աւելի աղջիկներ ղրկուեցան Մուշ։

—Հրէից Խախամարանը Գուզկունճուքէն Օրթագիւղ փոխադրուած ըլլալուն առթիւ, անցեալ կիրակի օր, Տ. Վահրամ եպիսկոպոս, ընկերակցութեամբ տեղւոյն Աւագերէցին ու Թաղականներէն երկուքին, այցելութիւն տուաւ Խախամապետին։

Կարինէն կը գրեն մեզ նոյեմ. 24 թըւով.—«Նախորդ ամսոյ 28ին էր, կիրակի օր, երբ երկրաշարժին պատճառաւ բոլոր գործերը դադրեցան, և այս առթիւ, Սանասարեան վարժարանը հետաքրքրուեցայ երթալ՝ քանի մը բարեկամներու հետ։ Ուրիշ շատ մը այցելուներ ալ կային հոն։ Բարեբախտ մարմարեայ հոյակապ աստիճանին քովէն անցնելով մտանք Գ. դասարանը, ուր պատերը՝ լուսաբանական պատկերներով զարդարուած էին. կարգաւ միւս դասարաններն ալ կ'այցելենք. վերջապէս կը հասնինք Զ. դասարանը, ուր ուսումնական—աշխարհագրական քարտէսներէ զատ՝ տեսանք նաև կտակակատար Վսեմ. Պ. Եզեանցի պատկերը և անոր դիմացը՝ դրան վրայ, բարերարինը. այդ տեղէն ալ դուրս ելլելով կ'երթանք Դ. դասարանը, որ միւս դասարաններէն բոլորովին անջատ բաւական մեծկակ է և կրնայ 30 աշակերտ պարունակել, բայց դասարանը 22 հոգիէ կը բաղկանայ եղեր. հոս կենդանաբանական պատկերներէ զատ կային նկարներ, որոնցմէ շատը ծովանկար էր. մէկը կը ներկայէր վերջալոյսը, գեղեցիկ, վառ ի վառ գոյներով նկարուած. կային նաև երկու լուսնակ գիշերներու նկարներ, ու 4—5 հատ կրօնական պատկերներ և ուրիշ քանի մը դէմքեր, ամէնքն ալ գեղեցիկ. երբ իմացանք թէ, զանոնք նըկարողը նոյն դասարանի աշակերտներէն է, փափաքեցանք տեսնել զայն, զոր կը ներկայացնեն մեզի. Սարգիս Խաչատուրեան, բնիկ Մալաթիացի, լայն ճակատով, աշխոյժ կերպարանքով, համակրելի դէմքով հազիւ տասնըութը տարեկան պատանի մըն էր, որ ի մէջ այլոց յայտնեց թէ ամէն բանէ աւելի մասնաւոր սէր մը, հակում մը ունի գեղարուեստական այդ ճիւղին. խրախուսեցինք զինքը և մեկնեցանք գոհ տպաւորութեան տակ։»

—Ուրբաթ օր Տնտեսական Խորհուրդը գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և անդամներու ամբողջին ներկայութեամբ և զբաղեցաւ հետևեալ խնդիրներով.—Կեդրոնական Սնտուկին յառաջիկայ տարւոյ Ելմտացոյցի պատրաստութեան առթիւ մասնաւոր խորհրդակցութենէ մը վերջ Ս. Պատրիարքը այդ սնտուկին վիճակին ինչպէս նաև Ելևմտից մասնախումբի գործունէութեան նկատմամբ տեղեկութիւններ հաղորդեց։ Խորհուրդը շնորհակալութեան զգացումներով համակուած Ն. Ամենապատուութեան հաղորդած այս տեղեկութիւններէն, որոշեց յառաջիկայ նիստին զբաղիլ գլխաւորաբար Կեդր. Սնտուկի ելմտական՝ ինչպէս նաև Պատրիարքարանի ընդհանուր ծախքերու խնդիրներովը և այս մասին հարկ եղած ծրագիրը պատրաստելով վերստին գումարուիլ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան տակ և նկատողութեան առնել զայն։— Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդէն հասած գիրի մը վրայ՝ Խորհուրդը որոշեց յանձնարարել Ալէմ-Տաղի Թաղական Խորհուրդին որ թաղին եկեղեցիին վերաբերեալ գործերու կարգադրութեան մասին՝ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղական Խորհրդին հրահանգներուն համաձայն վարուի, ինչպէս նաև մատուցանէ՝ ըստ օրինի, իր մատակարարութեան հաշիւները նոյն Թաղական Խորհուրդին, որուն յանձնարարուեցաւ հետապնդել նոյն տեղ նորընծութեանց գործադրութեանը։—Գասըմ Փաշայի և Պալաթի նախորդ Թաղական Խորհրդոց պաշտօնավարութեան հաշիւները ներկայացուած ըլլալով Խորհրդէն՝ յանձնուեցան Հսկիչ Համարակալութեան ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն։

—Տնտեսական Խորհրդոյ հրաժարեալ անդամ Նազարէթ էֆ. Խաչերեանի տեղ առաջարկուած ըլլալով Մկրտիչ էֆ. Ուզունեան, խնդրուած է անդամ կարգել զայն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Պօղոս էֆ. Յակոբեանի ընդ Օր. Հերանոյշ Մ. Գարամանեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 108ական դրուշ նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր և Տիկին Աստուածատուր էֆ. Մեքճիմէճեան, Տէր և Տիկին Երուանդ էֆ. Փափազեան։ Տէր և Տիկին Վռամշապուհ էֆ. Մանուկեան, Տէր և Տիկին Ներսէս էֆ. Յ. Երէցեան։

—Ատապազար բնակող Մինաս էֆ. Զալըգեան իր կնոջ մահուան առթիւ երկու օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս։

—Հանգուցեալ Սաքիփ փաշա Ասլանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 դրուշ նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր և Տիկին Մարտիրոս էֆ. Յովհաննէսեան։

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինոբլը)

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ, 19 դեկտ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ գերման-արմատականները հարցապնդում մը ըրին թէ դեկտ. 9ին նախարարապետ Պ. ֆոն Քէօրպէրի բանախօսութիւնը կայսեր հաւանութեամբը արտասանուած է։ Պ. ֆոն Քէօրպէր պատասխանեց թէ խորհրդարանականութեան հակառակ է այդ տեսակ խնդիրներ վիճաբանութեան ենթարկելը և թէ չի կրնար հերքել առոր վերաբերեալ բոլոր զրոյցները։ Նախարարապետը յայտարարեց թէ դեկտ. 9ի իր ճառովը կացութեան ծանրութիւնը պարզած էր, որ կը համապատասխանէ ճշմարտութեան։ Պ. ֆոն Քէօրպէր յարեց թէ իր պարտքն էր այնպէս ընել, որուն ամբողջ պատասխանատուութիւնը կը ստանձնէ։ (Ծափահարութիւններ)։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ ատենապետը հրաւիրեց Պ. Ֆէրրին ետ առնել պարբերութիւն մը՝ զոր արտասանած էր անցեալ շաբաթ օրուան նիստին մէջ, վասն զի այդ պարբերութիւնը նախատինք մը կը պարունակէր հարաւային Իտալիոյ նըկատմամբ։ Պ. Ֆէրրի չընդունեց այդ հրաւէրը։ (Բուռն ժխորներ։) Ժողովը որոշեց որ այդ երեսփոխանը առժամաբար զրկուի նիստերու մասնակցութենէն բայց Պ. Ֆէրրի չուզեց դուրս ելլել։ Նիստը փակուեցաւ բուռն աղմուկի մէջ։ Տրուած վճռին համաձայն, Պ. Ֆէրրի հինգ օր պիտի զրկուի Ժողովին նիստերէն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը Սև Արծիւ պատուանշանը տուաւ Զարևիչին. նաև զայն պետ կարգեց Ուհլաններու «Ալեքսանդր Գ.» զօրագունդին։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Սև Լեռան Նիքոլա իշխանը և Բիէր Նիքոլայեւիչ մեծ դուքսը ու կինը հոս ժամանեցին և Կաչինա երթալով այցելութիւն տուին Ռուսիոյ կայսեր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սոպրանիէն փոխառութեան ծրագրին վիճաբանութեամբը զբաղած ըլլալով, անոր անդամներուն կողմէ Պէլկրատ արուելիք այցելութիւնը յետաձգուեցաւ անստոյգ ժամանակով։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԼԷՈՊՈԼՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 16 դեկտ.—Հանրապետութեան նախագահը սեղան մը տուաւ ի պատիւ Պէլճիքայի թագաւորին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՓՈԹՍՏԱՄ.—Վիլհէլմ կայսրը ընդունեց Զարևիչը որուն նուիրեց Սև Արծիւ պատուանշանը. նաև գնդապետ կարգեց Ուհլաններու առաջին զօրագունդին։ Իրիկունը կայսեր կողմէ սեղան մը տրուեցաւ։

ՍՈՖԻԱ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

ԱԹԷՆՔ.—Յունաստանի գահաժառանգ իշխանին կնոջ Սոֆիա իշխանուհիին առողջական վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

ԼՈՐՏ ՌՈԶՊԵՐԻ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոզպերի ճառ մը խօսելով խստիւ քննադատեց Անգլիոյ նախարարութիւնը. յայտարարեց թէ խաղաղութեան կուսակից է։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԼՈՆՏՈՆ.—Քոլոնէն կը հեռագրեն թէ Քոլոմպիացիները գրաւեր են Ռիմպագան։

ՊԷՐԼԻՆ.—Բացարձակապէս կը հերքուի այն լուրը թէ Գերմանիոյ ու Վենէզուէլայի դիւանագիտական յարաբերութիւնները դադրած ըլլան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

ՍՈՖԻԱ.—Այս իրիկուն, Սոպրանիէի մէջ փոխառութեան ծրագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, Ժողովին ընդդիմութիւնը այնքան ծանր հանգամանք մը առաւ որ նախարարութիւնը ստիպուեցաւ հրաժարիլ։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հարաւային Ափրիկէի ոսկեհանքերու ճիւղը լաւ տպաւորութիւն մը կրեց Եոհաննէսպուրկի այն հեռագրին վրայ թէ հանքերու մէջ աշխատութիւնները վերսկսած են։ Գիներու ընդհանուր բարձրացում կայ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ.—Աֆրիտիներու ըմբոստութիւնը կը հերքուի։ Հնդկաստանէն Հարաւային Ափրիկէ զօրք ղրկելը դադրեցաւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրեդորիայէն հասած հեռագիրներու նայելով Պոթա զօրավարը ծանրապէս վիրաւորուեր է Զուլուլէնտի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.—Ամսթերտամէն կը հեռագրեն թէ Քրիւկեր նախագահին թոռներէն Պ. Էլօֆ Լուքէնսօ Մարքէզ գացեր է։

ՇՈՒԷՏ

ԲԱՐԻԶ.—Սթոքհոլմէն կը հեռագրեն թէ Շուէտի թագուհին ծանրապէս հիւանդ է։

ԿՈՂՈՒԽՈՎՍՔԻ ԿՈՄՍԸ

ՎԻԷՆՆԱ.—Կը հերքուի այն զրոյցը թէ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Կողուխովսքի հրաժարական տուեր է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Փոխառութիւն Սերի Դ.	Օ. Ո.	26	37
Ամէնէն բարձր գին	»	26	39
Ամէնէն վար գին	»	26	36
Ռումէլի Երկթ. գաղ.	Ֆր.	104	62
Ամէնէն բարձր գին	»	104	87
Ամէնէն վար գին	»	101	62

ԲԱՑՈՒՄ 4 Դեկտեմբեր

Օսմ. Փոխառութիւն Սերի Դ.	Օ. Ո.	26	36
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	104	62
[illegible]		—	—
Թիւթիւն		13	—
Օսմ. Պանքա		—	—
[illegible]		0	10
[illegible]		0	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	70
Թրամուէյի բաժնեթ.		5	55
» [illegible]		1	40
» [illegible]		470	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		465	—
[illegible]		90	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն ամիս	Ղր.	110	08
» » » չէք	»	111	08
Բարիզ » »	Ֆր.	22	80
» » » չէք	»	22	80
Պէրլին ամսական չէք	Մարք	18	57
Վիէննա չէք	Քրոն.	24	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղր.	87	35
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Ռուս Իմփէրիալ	»	90	20
[illegible]	»	51	08
Մէճիտիէ [illegible]	»	108	03
[illegible]	»	95	20
[illegible]	Օ. Ո.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ. 16 Դեկտեմբեր

Անգլիական Փոխառութիւն	93	75
Օսմանեան Ցանկ Սերի Բ.	49	75
Օսմանեան Ցանկ Սերի Գ. բաց.	24	37
Օսմանեան Ցանկ Սերի Դ. գոց.	24	37
Օսմանեան Պանքա	11	25
[illegible] 1890	100	—
[illegible]	39	—
» [illegible]	42	—
[illegible] 1892	82	—
[illegible]	106	50
[illegible]	103	50
[illegible]	3	45
[illegible]	8	45
[illegible]	25	335

ԲԱՐԻԶ. 16 Դեկտեմբեր

[illegible]		100	75
[illegible]		161	45
[illegible]	Ֆր.	24	75
» [illegible]		24	75
»		50	40
»		24	75
[illegible]	Ֆր.	528	—
[illegible]	»	455	—
Ռումէլի Երկաթուղի		165	75
[illegible]	»	530	—
[illegible]	»	311	—
[illegible] 4%		98	—
[illegible]		998	—
[illegible]		161	45
[illegible]		75	60
[illegible]		93	—
[illegible]		25	140
[illegible]		3	—

ՎԻԷՆՆԱ. 16 Դեկտեմբեր

[illegible]	139	5
Ռումէլի Երկաթուղի	130	50
[illegible]	291	—

ՊԷՐԼԻՆ. 16 Դեկտեմբեր

[illegible]	216	30
Ռումէլի Երկաթուղի	86	20
[illegible]	97	60
[illegible]	20	240

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
[illegible]

1803
IMPERIAL
ԻՄՓԷՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803ին
Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վճարուած հատուցում 16,000,000
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք, կայք խիստ չափաւոր գիներով
[illegible]
ՅՈՎՍԷՓ Տ. ԳՈՒՐՃԵԱՆ Շ. Բ. ՔԻՄՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Իւսէյի Խան

ՀԱՅԵՐԸ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
479 Բերա Մեծ փողոց 479
Այս անգամ ևս յարգոյ յաճախորդաց կը ծանուցանէ թէ ձմեռուան վերաբերեալ ամէն տեսակ նոր ապրանքներ բերել տուած է։
783 2—10

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԴՊՐԱՏԱՆ
[illegible]
1. Նախակրթարանական տարի կը 128 էջ և 3 [illegible]
2. Ա. տարի [illegible] համար գին 4 [illegible]
[illegible]
Հասցէ
Կեդրոնական գրատուն (Զ. Թորոսեան)
Պոլիս [illegible] թիւ 64

ՑԱԽՈՐ ՏԻԼԻՄԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մահմուտ փաշա, [illegible] թիւ 271
[illegible]
47—104

ԱԳԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կանանց [illegible] ամէն տեսակ ապրանաց
Ղալաթիա, [illegible] թիւ 16
[illegible]
ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՎ
685 ՎԵՐՋԱԿԱՆ ԳԻՆ

ՓՈՐՁՈՒԱԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
[illegible] թիւ 38
[illegible]
11—30

ՈՒՆԻՈՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
[illegible]

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչև 1900ին վճարած հատուցման գումարներ	252	Միլիոն Ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագրութիւն	21	»
Դրամագլուխ և պահեստ	107	»
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչև 1900ին վճարած հատուցումներ	120	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	»
1900ին գանձուած ապահովագրութիւն	17	»

[illegible] (accumulation des bénéfices) [illegible]
[illegible]

ՏԻԵԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՕՎ

VIN et SIROP de DUSART

Տիեզառի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիք տղոց ոսկորները կը շինէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անշուքին տղոց։

Ծծի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն վախեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը սննդութիւններուն կամքը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ամեն հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Փարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ արդիւնքները իսկապէս հրաշալի են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է։ Մինչեւ հիմա հասարակութեան մատուցուած դեղերուն մէջ, լաւագոյնն է ասիկա իր տեսակին մէջ։ Սաուցասէս կը բուժէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնները։ Իբր ազդեցիկ դեղ կը գործածուի տղոց և չափահասներու աչքի բորբոքման և առձեռաբար բորբոքման և բացցկեղի դէմ։ Կը բուժէ ամէն կարգի վէրքեր, ինչպէս նաև կեղերը (ulcères), պալարները (չիպան), բորբոքուն ուռերը, ուռոյցքը (tumeur), մորթին դուրս տալը (éruption), խոյլը (սրաճա), կուրծքի ցաւերը, ոտքի դառնալը, մէջքի ցաւը, փիղը բռնուիլը, յօդացաւը, մկնացուցը (tic), յօդակապերու տկարութիւնը, կեղանկը (մարիս), ճմլուածները, ճաքռտուածները, ճերմըտուածները, արիւններու խիճը, ցուրտէն առաջ եկած ճաքռտուածները, վէրքերը, ուռած եւ անուծիր աչքերը, մորթախտ, մառանաշուրթը, վարդախտի հետքերը, մորթային հետքերը։

Մորթի այս հրաշալի սպեղանին աչքի հիւանդութեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղանին է։ Կը գեղեցկացնէ մորթը։ Մինչ օգտակար արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետեւեալ հիւանդութեանց մէջ, երբ միւս բոլոր դեղերը և բժիշկները չեն կրնար բուժել զանոնք. հերարափութիւն (աոչգրրան), օձացաւ (երլանեռգ), որքին (բէմրէյի) բորոտութիւն, փոքր այտուցներ, կարմրութիւններ, ածելիի վէրքեր եւն. եւն։

Այս սպեղանին պէտք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ։ Իւրաքանչիւր թիթեղէ տուփին գինն է 3 շիլին 6 բէնս։ Այս սպեղանիէն յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն ցամաքային Եւրոպայի միակ գործակալ Գ. Էսմընտ Ֆարուանայի վաճառատունը, որ կը գտնուի Կալաթա-Շիշլի թրամուէյի գիծին կայարանին մօտ, Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 95-96։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տաանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

ալխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Թասդիօսեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ ուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504 60—65

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Նաւանք	Թօնօ	Նաւանք	Թօնօ
[illegible]	13900	[illegible]	5593
[illegible]	13900	[illegible]	4341
[illegible]	12952	[illegible]	3239
[illegible]	12950	[illegible]	3941
[illegible]	8845	[illegible]	3083
[illegible]	8133	[illegible]	3283
[illegible]	8120	[illegible]	2553
[illegible]	7392	[illegible]	3131
[illegible]	7269	[illegible]	1814

Շէրպուրկ շոգենաւը, Նաւապետ Բէրրին, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն հոս կը սպասուի դեկտ. 20ին։

Դիմել առ ԺՕԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ

Joly et Seager

[illegible]

[illegible]

VIN DE BUGEAUD

TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ

ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՕՅՈՎ

Կորովիչ ղեղերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովեալներու գումարներ
332 միլոն ֆրանք	114 միլոն ֆրանք	461,03,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բերա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

747 26—52 Տնօրէն Արեւելքի համար Լ. ՊՕՆՏԻ

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մէկ կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առտենէն իսկ ամէն վիճակահանութեան մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահաւէտ մըն է։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible]

[illegible]

Նաւանք	Թօնօ	Նաւանք	Թօնօ	Նաւանք	Թօնօ	Նաւանք	Թօնօ	Նաւանք	Թօնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	133
[illegible]	3607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	[illegible]	3378	[illegible]	1113
[illegible]	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	[illegible]	2709	[illegible]	1735
[illegible]	3377	[illegible]	4211	[illegible]	1581	[illegible]	3557	[illegible]	1192
[illegible]	1333	[illegible]	987	[illegible]	3720	[illegible]	1957	[illegible]	1308
[illegible]	1364	[illegible]	3333	[illegible]	3800	[illegible]	1755	[illegible]	1323
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	595	[illegible]	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	3354	[illegible]	1083	[illegible]	2537
[illegible]	4481	[illegible]	3464	[illegible]	5540	[illegible]	4100	[illegible]	1478
[illegible]	1671	[illegible]	1530	[illegible]	1639	[illegible]	4095	[illegible]	487
[illegible]	1337	[illegible]	1341	[illegible]	1058	[illegible]	1535	[illegible]	2429
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2307	[illegible]	1537	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1332	[illegible]	1709	[illegible]	513	[illegible]	1333
[illegible]	2739	[illegible]	849	Լէօ	1062	[illegible]	3329	[illegible]	2398
[illegible]	1334	[illegible]	4582	[illegible]	2273	[illegible]	1563	[illegible]	1359
[illegible]	2697	[illegible]	3060	[illegible]	1548	Ռօլլօ	1613	[illegible]	1309
[illegible]	4285	[illegible]	1343	[illegible]	2191	Ռօմէօ	1789		

Տիբիօ շոգենաւը, Նաւապետ Սթըրթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած պարպած և Օտեսա ուղղուած է։

Գլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Սընկ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 17ին։

Դիմել առ գործակալ Յ. ՇԻԼՏ ԷՆՏ ՔԸՄՓ

[illegible]

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ին Կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ Ընկերութեան պալատը, Մեծ Մորսքայա 37. Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,3
1898ի հասոյթը	34,775,
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ռուբ.	164,172

Ընկերութեան [illegible] ի Կ. Պոլիս
Ն. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

[illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ է
ԹԷՈՏՕՐ ՄԷՐԷՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ.րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԷՐԱ 396

(Նաննէի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զօրայէնեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ [illegible] ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով գիմլու եւ բուժուած վէրաքուծնալու [illegible]

Նորաձեւ ակռաներ, ոսկի, [illegible] և [illegible] արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, [illegible] բնական, դէմքի ձեւաւորութիւն [illegible] և [illegible]

[illegible]

Ա. Դ. Ձեռնարկը կիրակի օրեր ալ (մինչեւ կէս օր) [illegible] օրեր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—[illegible] 197

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ տարանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ուկէս. 1897ինը՝ հարիւրին 18. 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերքէզեանի փողոց, Ճէօնիօ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

Բնիկիչ գործակալութեան Ա. ԿԻՐՐԷՆԵԱՆ։

COMP[illegible] RUSS

NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

4 17 [illegible]

5 18 [illegible]

6 19 [illegible]

6 19 [illegible]

7 20 [illegible]

[illegible]

Ն. ՔԱՌԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Դեկտ. 17ին Անապոլի, Մարսիլիայէն։

[illegible]

Դեկտ. 17ին Առվէրս, ուղ. Մարսիլիա։
» 17ին Անապոլի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։

Տոմսեր ուղղակի Ռուսիոյ համար. [illegible] 245 ֆրանք. [illegible] 175 ֆրանք. [illegible]

516 [illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2485
[illegible]	3000	[illegible]	2358
[illegible]	2000	[illegible]	1953
[illegible]	1000	[illegible]	1000
[illegible]	1073	[illegible]	1500
[illegible]	1500	[illegible]	1500

[illegible]

194 31 [illegible]

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1901 Նոյեմբեր 1 [Ն.Տ.] ուրբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 2 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 34 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 4 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 6 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 8 ժամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 36 Խառն Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 10 ժամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 12 ժամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ժամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Գարաքէօյ Կամուրջ	մկն.	1 20	1 35	3 33	5 30	7 8	8 15	10 30	11 30				
	ժմն.	1 45	2 —	3 58	5 55	7 33	8 40	10 55	1 55				
Հայտար Փաշա	մկն.	1 55	2 25	4 8	6 5	7 43	8 55	11 5	12 5				
Քըզըլ Թոփրաք	»	2 1	— —	4 14	6 11	7 50	9 5	11 11	12 11				
Ֆէնէր Եօլու	»	2 5	2 36	4 17	6 14	7 54	9 9	11 15	12 14				
Կէօզ Թէփէ	»	2 9	— —	4 21	6 18	7 58	9 15	11 19	12 18				
Էրէնքէօյ	»	2 13	2 47	4 26	6 23	8 4	9 21	11 24	12 22				
Պօսթանճըք	»	2 20	2 57	4 32	6 29	8 10	9 31	11 30	12 28				
Մալթէփէ	»	2 28	3 8	4 40	6 37	8 19	9 44	11 38	12 36				
Քարթալ	»	2 39	3 22	4 51	6 48	8 31	10 1	11 48	12 46				
Բէնտիք	ժմն.	2 46	3 32	4 58	6 55	8 39	10 11	11 55	12 53				
	մկն.	Այս կառախումբը 1902 փետրուար 1էն սկսեալ կը բանի	3 37				10 21						
Թուզլա	»		3 59				10 46						
Կէյպզէ	»		4 19				11 10						
Տիլ Իսքէլէսի	»		4 41				11 37						
Թաւշանճըլ	»		4 51				11 47						
Հէրէքէ	»		5 8				12 6						
Եարըմճա	»		5 29				12 30						
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»		5 42				12 44						
Տէրինճէ	»		5 53				12 57						
Իզմիտ	ժմն.		6 7				1 13						
	մկն.		6 26										
Գէօյնիւք Տէրպէնտ	»		7 —										
Սապանճա	»		7 25										
Համիտիէ	»		7 47										
Կէյվէ	»		8 31										
Աք Հիսար	»		8 52										
Մէքէճէ	»		9 24										
Լէֆքէ	»		9 49										
Վէզիր Խան	»		10 24										
Պիլէճիք	ժմն.		11 6										
	մկն.		11 20										
Գարաքէօյ	»		12 30										
Պօզիւք	»		1 15										
Ինէ Էօնիւ	»		2 5										
Չուքուր Հիսար	»		2 36										
Էսկի Շէհիր	ժմն.		3 15										
			Իրիկ.										

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 3 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 5 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 7 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 31 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 9 ժամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 11 ժամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. 13 ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. 33 Խառն Առտ. Ժ. Վ.	Թ. ժամբ. Իրիկ. Ժ. Վ.	Թ. ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.	Թ. ժամբ. Առտ. Ժ. Վ.
Էսկի Շէհիր	մկն.	Այս կառախումբը 1902 փետրուար 1էն սկսեալ կը բանի	Այս կառախումբը կը բանի 1901 նոյ. 1էն մինչեւ 15 և յետոյ նոյ. 16էն մինչեւ 31 յունուար 1902	Այս կառախումբը կը բանի 1901 նոյ. 16էն 1902 յունուար 15 և 1902 փետրուար 1էն						11 40			
Չուքուր Հիսար	»									12 16			
Ինէ Էօնիւ	»									12 48			
Պօզիւք	»									1 24			
Գարաքէօյ	»									1 58			
Պիլէճիք	ժմն.									2 48			
	մկն.									3 2			
Վէզիր Խան	»									3 35			
Լէֆքէ	»									4 8			
Մէքէճէ	»									4 40			
Աք Հիսար	»									5 4			
Կէյվէ	»									5 27			
Համիտիէ	»									6 18			
Սապանճա	»									6 34			
Գէօյնիւք Տէրպէնտ	»									6 59			
Իզմիտ	ժմն.									7 32			
	մկն.					1 35				7 52			
Տէրինճէ	»					1 53				8 7			
Թիւթիւն Չիֆթլիք	»					2 4				8 18			
Եարըմճա	»					2 16				8 30			
Հէրէքէ	»					2 43				8 55			
Թաւշանճըլ	»					2 54				9 5			
Տիլ Իսքէլէսի	»					3 10				9 14			
Կէյպզէ	»					3 38				9 40			
Թուզլա	»					4 —				10 —			
Բէնտիք	ժմն.					4 22				10 20			
	մկն.	1 25	1 54	2 28	3 14	4 37	6 38	8 20	9 52	10 30			
Քարթալ	»	1 33	2 2	2 37	3 23	4 50	6 47	8 30	10 2	10 44			
Մալթէփէ	»	1 43	2 12	2 47	3 33	5 5	6 57	8 41	10 14	11 1			
Պօսթանճըք	»	1 51	2 21	2 56	3 41	5 19	7 5	8 51	10 25	11 14			
Էրէնքէօյ	»	1 58	2 28	3 3	3 50	5 32	7 12	8 59	10 34	11 26			
Կէօզթէփէ	»	2 2	2 32	3 7	3 54	5 36	7 16	9 3	10 38	— —			
Ֆէնէր Եօլու	»	2 7	2 37	3 11	3 58	5 41	7 20	9 9	10 43	11 37			
Քըզըլ Թոփրաք	»	2 10	2 40	3 14	4 1	5 45	7 23	9 13	10 47	— —			
Հայտար Փաշա	ժմն.	2 15	2 45	3 19	4 6	5 53	7 28	9 19	10 53	11 46			
	մկն.	2 23	2 53	3 27	4 15	6 5	7 38	9 27	11 —	12 5			
Գարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	2 48	3 18	3 52	4 40	6 30	8 3	9 52	11 25	12 30			
										Իրիկ.			